

Offisersbladet

nr. 2 mars 2012 · årgang 65

tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

Setermoen får Archer
høsten 2013

Side 40-42

Norge – første nasjon som inspiserer F-35 på testbasen i USA

Side 6-10

Krevende å seile med
skylapper på!

Side 10-15

Ett yrke
– én organisasjon!

Våpenskjold i aluminium og bronse

Offisersbladet

Nr. 2 mars 2012, 65. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no Internett: www.bfo.no

Offisersbladets tilsynskomite:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

Ansvarlig utgiver:

Eivind Røvde Solberg

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

2punkt as v/Karin Smedsrud
Mobil: 98 20 54 16
E-post: karin@2punkt.no

(Bekreftet opplag 2012: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2012:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
3	20.04	04.05
4	01.06	15.06
5	24.08	07.09
6	05.10	19.10
7	16.11	30.11

Grafisk produksjon:

Design: punkt&prikke... punktpricke@me.com
Trykk: Printall AS

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

F-35 i hangar på Edwards AFB.
Foto: Einar H Clausen

Redaksjonen avsluttet:

9. mars 2012

Høyt tempo hele tiden

Sommer, høst, vinter og vår. Det er høyt tempo hele tiden, for så vel politisk- og militær ledelse i Forsvaret, som for arbeidstaker-organisasjonene. Forhandlingslederne i BFO forbereder saker som skal diskuteres med Forsvarsstaben, de løper fra møte til møte, og temaene er alt fra lønn, godtgjørelser, innhold i avtaler og reglement, befals rettigheter og plikter og ivaretagelse av

våre medlemmer generelt, med mange enkeltsaker også. Hektisk blir det også for en redaktør som skal prøve å få med seg alt dette på trykk. Så de "Gule sidene" blir raskt fylt opp, og det er bra! For det vitner om stor BFO-aktivitet på alle nivåer, i alle landsdeler.

Offisersbladet var med på Statssekretær Ingebrigtsens F-35 besøk på testbasen Edwards AFB, sammen med en delegasjon av det norske F-35 prosjektet, og landsdekkende presse. Det er satt av fem sider i denne utgaven til dette spesielle besøket. For kampflykjøpet og valget av hovedbase for disse, engasjerer stadig flere, og temperaturen øker frem mot endelig avgjørelse i Stortinget i begge disse prinsipielt viktige sakene.

Det er også satt av mye spalteplass i denne utgaven til Sjøforsvarets store utfordring på personellsiden. Akutt mangel på personell, spesielt på teknisk side, fører nå til store utfordringer i blant annet fregattvåpnet, som ikke lenger klarer å bemanne alle sine fregatter, uten at det drives rovdraft på personellet. BFO har lenge advart mot at dette kan skje, uten at det har blitt tatt til følge. Og nå står Sjøforsvarets ledelse bokstavelig talt med buksa ned på knærne. Utspill som "Leiesoldater - må leie inn befal til fartøy i marinen" er også omtalt i denne utgave.

I utgangspunktet skulle det vært en stor artikkel om Brigadekonseptet i denne utgaven, men den måtte av flere grunner utsettes til neste utgave. Men overskriften "Brigaden – en illusjon?", vil forhåpentligvis stimulere til ytterligere debatt. Offisersbladet er interessert i flere innlegg fra "grasrota" ute, på hvordan tropps- og kompanibefal oppfatter tjenesten og øvingsaktiviteten ute ved sine respektive avdelinger, for på den måten å danne et godt bilde av hvordan brigaden er, eller kanskje burde være organisert.

Helt til slutt, og helt uunngåelig, så må jeg nok en gang gi et kraftig spark til Posten/Bring! Med den siste kraftige prisøkningen (som bare et monopol kan tillate seg), så koster det nå 20.000 kroner mer å sende ut Offisersbladet, enn å trykke det i et opplag på 10.700 blader! Flere fagpresseblader sliter nå kraftig, og noen reduserer antall utgivelser, eller antall sider. Offisersbladet har "satt tæring etter næring", og trykker nå bladet i Tallinn, for å holde seg innenfor tildelt budsjett. Det er rett og slett trist at et statsmonopol skal få ødelegge for fagpresse, med sin hårreisende prispolitikk.

Da ønsker jeg leserne god påske, og minner om at 2012 blir et stort år for militær luftfart (100 år), med mengder av flyshow og andre markeringer i forbindelse med jubileet.

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

NFF grunnlagt 1963

NFF Norsk Flytteforbund

A-B Flyttebyrå

Bjørghaug, 7750 Namdalseid
Tel 74279115
Faks 74279116
post@ab-flyttebyra.no
www.ab-flyttebyra.no

Kongstein Transport AS

Thranesgt 2, 3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no
www.kongstein.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033, 4689 Kristiansand
Tel 38044111
Faks 38044315
post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

H. Konglevoll Transport AS

Jordalsvegen 42,
5105 Eidsvåg i Bergen
Tel 55259800
Faks 55259898
post@hkonglevoll.no
www.hkonglevoll.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21, 0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
visergut@kvk.no
www.kvk.no

Stavanger Flyttebyrå AS

Dusavikveien 21, 4007 Stavanger
Tel 51530475
Faks 51524907
post@stavangerflyttebyra.no
www.stavangerflyttebyra.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8, 9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
firmapost@hasselberg.no
www.hasselberg.no

Kaarvands Transport

Brøttmøvn. 147. 7072 Heimdal
Tel 72889500
Faks 72889501
o-kaarv@online.no

Svenn's Transport AS

Bodøterminalen, 8001 Bodø
Tel 75578980
Faks 75578981
info@svenn.no
www.svenn.no

Håkull AS

Stokkamyrveien 22, 4313 Sandnes
Tel 51636060
Faks 5163 6050
flytting@haakull.no
www.haakull.no

Rekdal Transport AS

Breivika Industriv. 41, 6018 Ålesund
Tel 70117900
Faks 70117901
post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B, 7075 Tiller
Tel 72900900
Faks 72900939
flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Hannestadvn 7, 1617 Fredrikstad
Tel 69392000
Faks 69397340
Firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

FLYTTHING ER EN TILLITSSAK – SE ETTER NFF LOGOEN

NFF Norsk Flytteforbund

– Når kvalitet og service teller

nff@flytteforbund.no • Boks 13 Hovseter, 0705 Oslo • Tel 810 01 111

www.flytteforbund.no

Redaktøren: Høyt tempo hele tiden	3
Norge første partnernasjon som fikk inspisere F-35	6
Raven B sparer norske liv	12
Krevende å seile med skylapper på!	14
Kursing av Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg	16
BFO leder:	18
Giv akt!	19
Hva skjer?	20
KAFO&BESO	32
Overlegen seier til Krigsskolen!	34
Kjekt å ha!	36
Leserbrev	38
Settermoen får Archer høsten 2013	40
Intervju: Har du lyst til å bli forsvarst hovedverneombud	44
Filmanmeldelse: Hamilton – I nasjonens interesse	46
Krigsskolens føringsøvelse 2012	48
Tilbakeblikk	50
Litt av hvert	52
40 jagarfly i samtrening	54
Fellesopptaket til Krigsskolene	55
Ildsjel med eget forsvarsmuseum!	56
Internasjonale nyheter	58

Norge ble første partn fikk inspisere F-35

Offisersbladet var til stede på Edwards Air Force Base, da statssekretær Roger Ingebrigtsen fikk full oppdatering i F-35 prosjektet. Norge ble det første partnerlandet som fikk anledning til å besøke basen som tester ut F-35.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

At et nesten fulltallig pressekorps også fikk anledning til å komme inn på denne strengt bevoktede basen, sier litt om hvilken viktig rolle Norge spiller for salg av F-35 til flere nasjoner enn de som allerede har gått inn som partnere i prosjektet. Representanter fra Lockheed Martin fortalte at Norge har gått

fra å være den mest usikre, til å være den ledende nasjonen av partnere i prosjektet. Noe som sikkert var medvirkende faktor til at dette besøket på testbasen Edwards AFB i Mohave-ørkenen i det hele tatt ble noe av.

En interessert og engasjert statssekretær Ingebrigtsen og den norske delegasjonen fikk i tillegg til flere

møter med Lockheed Martin, også møte den amerikanske F-35 testpiloten Matt "Rip" Hayden. "Rip" har over 250 testturer i F-35 bak seg, og ca 300 timer i lufta, og skrøt selvfølgelig uhemmet av prestasjonene til Norges neste kampfly. Hayden passet på å understreke at man i et slikt testprogram, hele tiden finner feil i systemene, og faktisk ønsker å finne feil. For det er i følge Hayden noe av det viktigste

med et testprogram. Vi skal tross alt til slutt ende opp med et kampfly med systemer som fungerer 100% sa en engasjert testpilot til Offisersbladet.

Statssekretær Ingebrigtsen fikk i løpet av den hektiske dagen på Edwards høre det han ønsket å høre. Testprosjektet er i følge amerikanerne i rute, og Norge vil få sine fly til avtalt tid. Så det var en strålende fornøyd statssekretær som

ernasjon som

F-35 nummer 2 og 4 tar av fra testbasen Edwards Air Force Base i Mohaveørkenen.

Foto: Lockheed Martin

sammen med "fagekspertisen" ruslet rundt F-35 med produksjonsnummer 3. Ingebrigtsen hadde mange spørsmål, som ble besvart etter beste evne av de som fulgte han på fremvisningen av vidunderflyet. Etter "walk-around", på utvalgt sted ved siden av flystripa, fikk statssekretæren se en "take-off" med F-35, uten etterbrenner. Og et fulltallig pressekorps var enige om at selv uten etterbrenner,

bråket den nok som en F-16 med full etterbrenner.

Medprodusent Northrop Grumman

Northrop Grumman er det fjerde største forsvarsindustrikonsernet i verden. I tidligere tider produserte de både jagerfly og bombefly, men nå er de størst i verden på marinefartøyer/hangarskip, og utvikler og produserer blant

romfartsteknologi, missilsystemer, informasjonsteknologi og UAVer. På planen denne dagen, sto da også et besøk på det enorme produksjonsanlegget til Northrop Grumman, en rask kjøretur fra Edwards AFB. Der ble Ingebrigtsen og den store norske delegasjonen, loset gjennom en meget streng sikkerhets- og adgangskontroll, og inn på et gedigent styrerom med pådekket lunch til alle. Her ble det gitt en

orientering om det betydelige bidraget Northrop Grumman gjør som medprodusent på F-35.

For inne i dette store og svært så sikkerhetskонтроllerte automatiserte anlegget, produserer Northrop Grumman nemlig den viktige midtseksjonen til F-35, proppfull av avansert teknikk og elektronikk. Ferdigproduserte midtseksjoner blir så transportert til Lockheed Martins fabrikk i Fort Worth Texas,

De 6 første F-35'ene samlet på Edwards AFB.

Christian Hauglie-Hanssen, direktør for F-35 programmet ved Kongsberggruppen.

En stolt statssekretær Roger Ingebrigtsen flankert av kaptein Vik og major Evensen.

der den blir montert sammen med de andre seksjonene/delene, til en ferdig F-35. Også det store EADS-konsernet (som blant annet produserer Eurofighter), bidrar med sin teknologi i F-35 prosjektet. Bilder fra produksjonsanlegget fikk vi av Northrop Grumman, for kameraene måtte legges igjen i resepsjonen, etter at de hadde sjekket produksjonsnummeret på kamera og linse, som var sendt

ned til dem en uke i forkant av besøket.

KONGSBERG Aerostructures produserer high-tech deler til F-35 På Northrop Grumman fabrikken møtte vi også direktøren på KONGSBERG Aerostructures F-35 program, Christian Hauglie-Hanssen, som stadig er nede for å koordinere det norske betydelige bidraget. Et norsk høyteknologisk industribidrag som også Roger

Ingebrigtsen understreket viktigheten av overfor Northrop Grummans og Lockheed Martins ledelse. KONGSBERG Aerostructures leverer pr i dag sideror og framkantprofil til halefinnen, samt diverse luker, paneler og dører knyttet til midt-skroget på F-35. Dessuten produserer og leverer de opphengsmekanisme for luft-til-luft missiler (Air to Air Pylons). KONGSBERG

Aerostructures søker nå ytterligere leveranser i F-35 programmet, og håper å kunne få leveranser på flere komplekse deler og komponenter i komposit og metall. Hauglie-Hanssen uttrykte stolthet over å få være en leverandør til vårt nye kampfly, og understreket at dette også er viktig for norsk næringsliv generelt. Men spesielt hyggelig er det at USA nå har gitt positive signaler om et samarbeid med

Midtseksjonen til F-35 blir produsert på Northrop Grumman fabrikk. Seksjonen er montert i en ramme som flyttes fra arbeidsstasjon til arbeidsstasjon.

F-35 testlyger Matt "Rip" Hayden (til høyre) forteller Ingebrigtsen om flyets egenskaper.

KONGSBERG Aerostructures om integrasjon av Joint Strike Missile (JSM) til bruk på F-35. Dette kan gi oss en omsetning på over 20 milliarder kroner, og sysselsetting av over 250 personer, sa en stolt direktør til Offisersbladet.

Forsinkelser og stadig større prislapp
Selv om også Ingebrigtsen flere ganger presiserte at det å finne

feil med flyet er viktig for at sluttresultatet skal bli det beste, så ligger det fortsatt i luften at hele prosjektet har slitt med tekniske og teknologiske utfordringer, i tillegg til galopperende utgifter og usikre signaler fra Kongressen om anskaffelsen av F-35 til det amerikanske luftforsvaret. Prislappen skal nå visst nok nærme seg 60 milliarder for våre nye kampfly, dog med våpensystemer. Dette er tall som

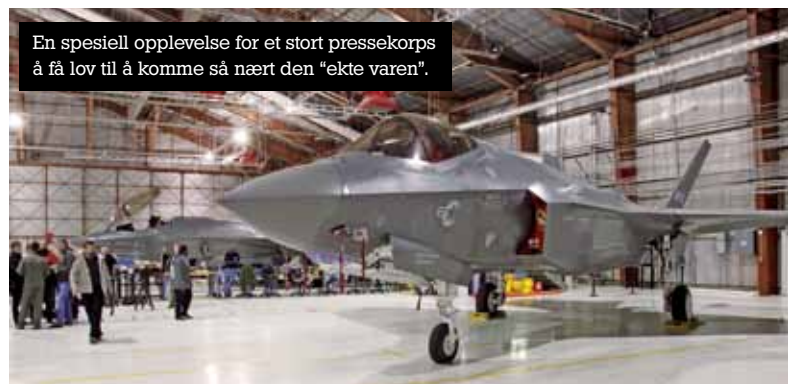
ikke er offentlig bekreftet, men uansett et godt stykke unna de 21 milliardene vi først ble forespeilet, da FD bedyret at F-35 ikke var dyrere enn JAS Gripen.

Norsk crew chief på F-35
Ingebrigtsen fikk også møte den norske teknikeren og crew-chiefen kaptein Terje Vik, som i to år vært stasjonert på testbasen Edwards i California. Der har han klargjort, godkjent og sendt av

gårde mange F-35'er på testflyginger. Terje Vik, bor inne på Edwards AFB med sin familie. En base som har enorme dimensjoner, som et lite samfunn, med gode boliger og all den infrastruktur som ansatte med eller uten familie trenger. Vik, som er en meget erfaren tekniker og crew chief, kunne fortelle om en svært spennende og lærerik tid på Edwards Air Force Base. Han regner med å tjenestegjøre i enda

Crew chief Terje Vik og testpilot Frode Andre Evensen foran Luftforsvarets fremtid.

En spesiell opplevelse for et stort pressekorps å få lov til å komme så nært den "ekte varen".

F 35 Lightning II med produksjonsnummer 2 takser ut for take off på Edwards AFB.

Crew chief Vik klargjør og godkjenner F 35 før take off.

to år som crew chief på F-35, og skaffer seg således er solid kompetanse- og erfaringsbase frem til de første F-35ene ankommer Norge i 2018-2020. Hans erfaringer skal etter hjemkomst videreformidles til påtroppende norske teknikere som skal jobbe med denne moderne våpenplattformen.

De største utfordringene er i følge Vik, den hypermoderne teknologien og alle de avanserte systemene, samt stealth-teknologien, som gir noen utfordringer hvis noen av lukene må demonteres. Det tar nemlig lang tid å påføre det spesielle belegget igjen, som gjør flyet usynlig for radar.

Edwards – testflygernes vugge
På denne historiske testflybasen, har de fleste amerikanske fly blitt testet ut, før de kom i tjeneste, og nesten 300 har omkommet under slike tester. Flygerlegender som Chuck Yeager har på denne basen testet de fleste fly, og var også

den første til å bryte lydmuren (1947). Flere norske jagerflygere har gjennom tidene gjennomført den knallharde utdanningen som testpilot, nettopp her på Edwards AFB. Offisersbladet møtte faktisk en norsk testpilot, nemlig major Frode Andre Evensen, som har rukket å bli en erfaren testflyger. Det er ikke første gang han er der nede, men nå er han på Edwards AFB for å teste ut nye moderniseringer på F-16, samt blant annet en ny type G-bukse, som gjør at pilotene kan tåle G-belastninger opp til 9 G uten å måtte presse seg så voldsomt, for ikke å miste bevisstheden. Major Evensen ga klart uttrykk for at han er imponert over grundigheten i F-35 testprosjektet. Dette vil bli meget bra, sa en entusiastisk norsk testflyger, som motvillig måtte bekrefte at han selvfølgelig håper på å kunne bli den første norske piloten som får fly F-35.

FAKTA:

F-35A Tekniske data

Lengde	15.7 m
Høyde	4.38 m
Vingespenn	10.7 m
Vingareal	42.7 kv m
Netto vekt	29,300 lb
Innvendig fuelkapasitet	8,278 kg
Nyttelast våpen	8,160 kg
	25 mm GAU-22/A kanon
Standard innvendig våpenlast	To AIM-120C luft til luft missiler
	To 2,000-punds GBU-31 JDAM styrte bomber
Maks vekt	70,000 lb
Maks skyvekraft	F135-PW-100
	40,000 lb Maks.
	25,000 lb Mil.
Hastighet (fullastet med innvendig våpenlast)	Mach 1.6
Combat radius (innvendig fuel)	590 nm / 1,093 km
Maks rekkevidde (innvendig fuel)	>1,200 nm / 2,200 km
Maks g-belastning	9.0 g

*Maksimum skyvekraft (Maks) = med etterbrenner; Military Power (Mil) = uten etterbrenner

UNN DEG SKADEOPPGJØR SLIK DET BURDE VÆRE.

RABATT PÅ FORSIKRING FOR DEG SOM ER MEDLEM I BFO.

Visste du at samarbeidsavtalen mellom If og BFO sikrer deg som er medlem 10 prosent på de vanligste privatforsikringene dine? Og samler du flere forsikringer i If kan du bli If Pluss-kunde og oppnå ytterligere rabatt. Spør oss om hvilke forsikringer som teller for If Pluss.

Kontakt Forsvarets Personellservice på telefon 21 07 57 10 eller if@fp.no hvis du vil vite mer.

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Raven B

sparer norske liv

Rygge: Den er liten og veier knapt to kilo, men har fra sommeren 2011 vært til stor nytte for de norske ISAF-styrkene i Afghanistan. Vi snakker om det første norske UAV-systemet, Raven B, som både har økt tryggheten, situasjonsforståelsen og spart norske liv. Man unngår å kjøre inn i områder der Raven B har vist at Taliban ligger på lur.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Vurderingen legges frem for Offisersbladet av kilder på Hærens Våpenskole og i UAV-miljøet på Rygge. Raven B ble operative våren 2011 ved "Operasjon Faryab" før kontingenten dro nedover. Etter dette ble de første av de 45 miniflyene og de 15 bakkestasjonene (som til sammen betegnes som "UAS" –

Unmanned Aerial Systems) fraktet ned til krigssonen for å bli de norske styrkenes eleverte sensor bak neste bakkekam og åsrygg.

Raven B overfører levende bilder fra et fastmontert kamera. Den har også et infrarødt kamera. Under spesielle forhold kan den holde seg på vingene i 90 minutter og fly ca 10 km. Siden de er i størrelse med et modellfly er de vanskelig å få øye på eller skyte

ned. I maksimal høyde er de dessuten ikke hørbare. Raven B styres normalt av en autopilot, men kan overstyres av en operatør. En UAV brukes til oppgaver som er "Dull, Dirty and Dangerous". En UAV brukes for å innhente informasjon, hvilken informasjon det er behov for og kvaliteten på den er det som styrer hvilken type eller klasse UAV man trenger.

Utdanning

En viktig oppgave for operatørene er å ha bildeforståelse, dvs. skjønne hva de ser. Dette legges det stor vekt på under utdanningen. To kull operatører har fått sine "vinger" og det tredje kullet starter opplæringen i vinter. På Hærens Våpenskole vil man ikke ut med tallet på utdannede operatører. Norske instruktører som fikk sin utdanning hos produsenten i California, tar seg av operatørutdanningen.

-Selv om Raven B har økt styrkenes situasjonsforståelse, fyller den ikke hele informasjonsbehovet, sier major Håkon Grønland, Luftforsvarets UAV prosjektkoordinator. Operasjonsmønsteret og området til Raven gjør det utsatt for stor slitasje, ettersom det fins få myke landingssteder der hvor de norske ISAF-styrkene er. Forsvaret etablerer kompetanse gjennom utdanning og drift av Raven. Luftforsvaret og øvrige grener følger med i internasjonal utvikling innen UAS for å kunne være gode rådgivere i en eventuell fremtidig etterfølger til Raven B.

helst, heller ikke i Afghanistan, men må holde seg tett til de norske avdelingene. Dessuten må man si fra en dag på forhånd før UAVene går på vingene. Stort sett gjelder de samme reglene i Norge der man heller ikke har lov til å fly i sivilt luftrom. Det er en grunnleggende skepsis til å la ubemannede farkoster operere sammen med bemannede farkoster, da de ubemannede ennå ikke har sertifiserte systemer som tillater separasjon med annen trafikk. Internasjonalt er det foreløpig svært begrenset lovverk for UAV operasjoner.

-Stort sett flyr vi innenfor skytefeltene. I Storbritannia fikk man derimot et gjennombrudd da myndighetene ga tillatelse til at UAVer får fly i en fast korridor mellom sin base og skytefeltet i nærheten, opplyser major Grønland.

Tvenfaglig

Arbeidsfordelingen mellom Luftforsvaret og Hæren har fungert godt. Hæren har ansvaret for de taktiske UAV operasjonene i Afghanistan og Luftforsvaret har militær luftfartsmyndighet. Militær luftfartsmyndighet innebærer at Generalinspektøren for Luftforsvaret utgir bestemmelser for anvendelse av UAV og krav til utdanning. Luftforsvaret opererer ikke selv noen UAVer. I alt har GIL fem personer til å arbeide med oppgavene. Disse har en bred faglig bakgrunn fra jagerfly, helikopter og Mission support.

Grønland betegner samarbeidet mellom forsvarsgrenene som utrolig positivt og godt, og

Major Håkon Grønland, Luftforsvarets prosjektkoordinator for UAS.

Lower og bestemmelser

Raven B kan ikke fly hvor som

Raven B brukes av mange nasjoner, da den er billig, og kvaliteten på overføring av "live-bilder" tilbake til kontrollenheten er god.

Her ser vi en norsk Raven B som kommer inn for landing.

USA bruker Raven flittig. Den sendes opp i luften for hånd.

det er en fryd å være en del av miljøet, sier han.

Det er viktig å holde UAV-miljøet samlet. Dette gjøres først gjennom Våpenskolen på Rena der utdanningen skjer og dernest arrangement av et par fagseminarer i året. 2012 blir for øvrig et såkalt "benchmark"-år. Alle kostnader skal loggføres slik at man kan få en fullstendig

oversikt over hva drift av en UAV i Raven klassen medfører, dette i lys av økonomi, personell, organisasjon og materiell.

Stort mannskapsbehov

Mannskapsbehovene skal ikke undervurderes. Da nederlenderne kom til Norge for å fly en UAV under en øvelse, hadde de 164 mann med seg. Nederland har

nå gjort en artilleriavdeling om til en UAV-avdeling. Landet, som ligger ca. 10 år foran Norge på dette feltet, har gitt Forsvaret veldig god hjelp i startfasen. Det var bistanden derfra som ga føringer for at Forsvaret til slutt valgte Raven B fra USA. Prisen var 4,7 mill. dollar

-Kompleksiteten ved å operere større UAV'er gjør det naturlig å

erkjenne Nederlands erfaring og vurdere å opprette en egen skvadron som opererer UAV og deployerer med den/de avdelingene som har behov for støtte., mener major Grønlund.

Krevende å seile med

BFO har lenge påpekt at Sjøforsvaret må komme med strakstiltak for å stoppe personellflukten. BFO har også kommet med flere forslag på tiltak, og det er synd å oppleve at Sjøforsvarets ledelse vurderer å leie inn utenlandsk arbeidskraft framfor å respondere på de ansattes forslag.

Av VIGGO HOLM BFO/OTV VEST
Foto: FMS

Ars-programmet for 2012 viser at ledelsen ikke lytter til de tillitsvalgte, at ledelsen har skylappene på, og at ledelsen ikke evner å ta avgjørelser til beste for Sjøforsvaret. Ambisjonsnivået er alt for høyt,

spesielt med tanke på bemanningssituasjonen. Hva er det våpensjefene tenker på når man planlegger seilasperioder uten stort nok rom i mellomperioden? Mannskapet får ikke adgang til å avspasere opptjente timer, får ikke adgang til å gjennomføre rutiner og vedlikehold om bord og hjemme. Den såkalte forutsigbarheten er ikke reell! Mannskapet er

nok kjent med hvilke uker det er seilingsfri, men de vet likevel ikke om man får tid til å avspasere.

BFO har vært i dialog med et medlem, som har gjort et stykke arbeid i å loggføre sin faktiske timer om bord. I medlemmets oversikt har han vært om bord i ca. 3717 timer, og han hevdet at han ikke var den verste om bord! Dette er timer rapportert i FIF

Altså fra et klokkeslett, til et klokkeslett. Ikke hva som står på lønsslippen, men det faktiske timeantallet. Det interessante her er at vedkommende ønsker å søke seg jobb i sivil skipsfart eller kystvakten hvor det faktiske timeantallet om bord er ca. 4500 timer!inntektsnivået er tilnærmet lik, men den faktiske forutsigbarheten er annerledes.

skylapper på!

Års-programmet for 2012 tar ikke høyde for at personellet brenner lyset i begge ender! Man har kanskje mannskap nok til å seile to fregatter, men i 2012 har man ambisjoner om å seile tre samtidig! Hvem skal bemanne den tredje fregatten, og hvorfor? Hvorfor skal Sjøforsvaret bruke store summer på å seile et fartøy, hvor øvingsutbyttet blir gitt til

personell som ikke har behov for det? Ved forrige øvelse FLOTEX seilte det tre fregatter. Det som ikke kommer fram er at fregattene ble bemannet av personell fra Fregatt-treningssenter og Langkurs-elever. Uten disse, hadde den tredje fregatten ikke seilt!

Når en diskuterer dette med ledelsen kommer standardsva-

rene som forutsigbarhet og oppdrags-løsning. Det betyr at de ikke tar inn over seg realitetene med bemanningsutfordringen. Man kan ikke stå og rope på økte årsverksrammer, når man ikke greier å fylle de årsverkene man faktisk har! Generalinspektøren har de hjemlene han trenger for å løse denne krisen.

BFO vil foreslå følgende strakstiltak:

Strakstiltak 1:

Stopp arbeidet i to uker. Gjennomfør workshops i alle avdelinger, hvor målet er å kartlegge arbeidspress og la Generalinspektøren ikle seg sin arbeidsuniform og møte sine ansatte der de er for å få kartlagt de faktiske forhold.

Strakstiltak 2:

Senk ambisjonsnivået. Seil med det mannskapet man faktisk har for å få slutt på frustrasjonen som skapes ved å gjøre ting man ikke skal gjøre.

Strakstiltak 3:

Iverksett standardisert seilingssyklus etter mønster fra BFO, skissert i artikler både i Offisersbladet (Nr. 2 – 2011) og Norsk Tidsskrift for Sjøvesen (Nr. 4 – 2011) for å skape reell forutsigbarhet.

Strakstiltak 4:

Hvis strakstiltak 3 ikke er mulig, iverksett en revisjon av års-programmet for 2012 for å skape rom nok mellom seilingsperiodene til å gi mannskapet mulighet til hvile, restitusjon, vedlikehold, rutiner og kurs.

Ved å iverksette disse strakstiltakene vil Sjøforsvarets ledelse synliggjøre at man tar de ansatte på alvor.

Kursing av Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg

For noen år siden vedtok Forsvarets Hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) at det første møte hvert år skulle vare over to dager. Første dagen skulle være kompetansepåfyll og andre dagen et ordinære FHAMU-møte. Vi vedtok også å gjennomføre denne aktiviteten ute ved avdelingene i den hensikt å dele og hente kompetanse. Et viktig moment er at alle DIF-sjefer og HVO gjestende avdeling blir invitert.

TEKST OG FOTO: RAGNAR DAHL

Generalmajor Per Sverre Opedal (GIH) ønsket alle velkommen og fortalte blant annet at Molund Setermoen tidligere hadde bestått av 3 fullverdige leire for artilleri, kavaleriet og saniteten, med egne kjøkken og

velferdsbygg. De tre leirene ble slått sammen til en, ved at det først ble bygget et felles kjøkkenbygg, som fullt bemannet kan bespise 5000 personell. Dette ble fulgt opp med en felles plan for bo-, velferds-, bespisnings- og arbeidsområde. Nå er vi ferdig her på Molund Setermoen og nå starter vi opp på Rustad. Hærens helhetsplan skal

implementeres. Jeg er godt fornøyd med arronderingen av leirene og det fysiske arbeidsmiljøet, sa generalen i sin velkomsthilsning.

Målsettingen ble gitt av sjef Forsvarsstab, Viseadmiral Jan Erik Finseth

Dagen er dedikert opplæring for at vi som jobber med HMS har

nødvendig kompetanse og en helhetlig forståelse av arbeidsmiljøutvalgets rolle og funksjon. De endringene vi får 14. juni 2012 vil kanskje endre vårt bilde av vår holdning til HMS og det kan ta tid for den enkelte å venne seg til det nye Forsvaret. Det arbeidet Forsvaret har gjort innen HMS, har ført

Forsvaret inn som den beste virksomheten innen HMS i det offentlige. Dagen i dag skal forhåpentligvis føre til at det praktiske FHAMU arbeidet blir enda mer velfungerende.

I det admiralen er ferdig kommer 3 staute trommeslagere fra Forsvarets musikkorps – Harstad og starter opp litt forsiktig før man ender opp i noe man kan drømme om utspiller seg på en arena. En artig vri og absolutt hørbart, de ga kurs-dagen en trommende start.

Underdirektør Oddhild Borge informerte om FHAMU

Etter pålegg fra arbeidstilsynet og anbefaling fra Forsvarssjefen ble Forsvarets hovedverneombud opprettet 1. jan 2001 og Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg ble opprettet 1. mai 2001 som et partssammensatt utvalg. FHAMU behandler saker iht AML § 7-2 og er et rådgivende organ for Forsvarets ledelse. Utvalget treffer bindende vedtak der det er fare for arbeidstakernes liv- og helse. Ledelse av FHAMU veksler mellom arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden. Alle medlemmer og varamedlemmer må ha 40 timers HMS grunnopplæring.

Statistikk og utvalgets arbeidsomfang

Sekretær FHAMU Ole Morten Weydahl viste fremmøtestatistikk og den viser at har et potensiale for mer deltakelse, særlig på arbeidsgiversiden. Utvalget har behandlet 72 saker, men 18 av disse var godkjenning av innkalling, referat og huskeliste. Utvalget har behandlet 52 reelle saker, hvorav 38 saker med konkrete vedtak og 14 saker som er tatt til orientering/-etterretning vedtak. Av store aktuelle saker ble nevnt 5 omstillingssaker (fase 2B og HRM i FIF), 5 saker vedrørende blyfri ammunisjon, mobbing og trakassering har vært oppe 4

ganger, ulykkesfokus 3 ganger og Virksomhetsplan 2012. Av andre saker ble nevnt aktuelle saker fra 6 saker fra FHVO, 2 fra de vernepliktige, 2 saker om Akersborg, Veteraner, kasernestandard, Rammeavtale for vikartjenester og Skipssikkerhetsloven.

Evalueringsm/debatt

Utvalget mener at de behandler relevante saker, men kunne gjerne få flere prinsipielle saker til behandling. Det var enighet om færre orienteringssaker og flere saker til realitetsbehandling. Det er få saker om vernepliktige. De fleste opplever stor takthøyde og alle bør være godt forberedt for å få en effektiv tidsutnyttelse av møtene. Man er noe usikker på effekten av vedtakene og mener kommunikasjonen ut til øvrige AMU må bli bedre. Saker med diffuse vedtak gir mindre effekt. Medlemmene mener at oppfølgingen fra sekretariatet er blitt bedre.

Debatten ble ledet av leder FHAMU gjennom de siste 2 år, Eivind Røvde Solberg (BFO). Som så mange ganger før var det arbeidstakerorganisasjonene og FHVO som ledet an i debatten, arbeidsgiver begrenset seg til å besvart spørsmål og problemstillinger som kom frem i debatten.

Vernetjenesten i Hæren ved HVO Thomas Norman Hansen

Hansen ga en oversikt over Hærens verneorganisasjon og sa Hærens HVOer skal være vaktbikkjer, anvende loven, gi tidsfrister og følge opp HMS-saker i garnison, i felt og i operasjon. Han sa at alt som treffer eller forandrer menneskers arbeidshverdag er et tema for AMU. Dette kan være direktiver, beslutninger, omstillinger, konsepter, materiell, utstyr, kjemikalier, rammeavtaler, reglement mv. Vi må innhente fakta, vurdere fordeler og ulemper, herunder

vurdere tiltak som reduserer ulemper. Utgangspunktet er vern, AMU-behandling er kvalitetssikring før en beslutning fattes, sa Hærens hovedverneombud Thomas N Hansen.

I debatten som fulgte sa GIS at han mener arbeidsgiver tar AMU-spørsmål på alvor hver dag hele året og sa videre at HVO og VO skal og må være en naturlig del av samarbeidet. Sjef Vernepliktsverket (VPV) ble anmodet om å si noe om samarbeidet de har i VPV og han fremhevet personlig kontakt, god dialog og involvering, som de viktigste faktorene.

Forsvarets verdigrunnlag ved Viseadmiral Jan Erik Finseth

Han holdt et 10 minutters innlegg om verdigrunnlaget og sa at vi må tenke på det nye forsvaret som et innsatsforvar. Pliktetikk er en viktig del av verdigrunnlaget. De ansatte skal ikke bare hevde rettigheter men også bidra i form av å utføre sine plikter. Vi er den eneste yrkesgruppen i Norge, som har sagt ja til, om nødvendig, å ofre livet for å løse oppdraget eller gjøre jobben om dere vil.

Kommunikasjon ved Kjell Terje Ringdal

Dette var et fyrverkeri innenfor temaet kommunikasjon. Gjennom et to timers foredrag og gruppeoppgaver, hvor hensikten var å øke kommunikasjonen i FHAMU i den hensikt å få frem de beste vedtakene, fulgte forsamlingen med på alle hans eksempler og beskrivelser. Mange av de så enkle at det er rart man ikke har tenkt det selv, som for eksempel: Ord uten begeistring gir ingen resultater. Let ikke etter store ord, når et lite tegn er tilstrekkelig.

Gruppearbeid – utforming av vedtak

På slutten av dagen hadde deltakerne gruppearbeid og

tema var virksomhetsplanen 2012. Settingen var hva skulle man foreslå som vedtak i AMU, dersom resultatet etter medarbeiderundersøkelsen viste en nedgang på 15 % mht arbeidsbelastning (fra 35 til 20) og stressfaktoren er gått ned fra 12 til 10 %. Gruppeoppgaven (50 min) fikk flere til å gå inn i dybden av problemstillingene og gruppene rakk så vidt å formulere forslag til vedtak. Dette viser med all tydelighet at man skal arbeide mye med vedtakene før de vedtas.

Etter dagens økt ble deltakerne invitert bort til en hangar hvor Brigadesjef Odin Johansen orienterte om brigaden og viste frem noe av det materiellet de rår over. Både foredraget og materiellet må ha falt i god jord, for det ble en del snakk om dette på kvelden.

Kursdagen avsluttes med en felles middag

En flott dag ble avsluttet med en utsøkt middag, servert som det høver seg et Forsvarets kjøkken, i befalsmessa på Rustad leir. Personaldirektøren i Forsvaret Tom Simonsen holdt ledelsens tale og fremhevet en godt organisert dag, med stort utbytte, samtidig som han takket de som hadde stått for planleggingen ved navn nevelse. Høydepunktet kom under middagen hvor komiker Christian Figenschow fra Tromsø holdt selskapet i ånde, gjennom mer enn 30 minutters kåseri. Når han var ferdig, satt vi andre og tørket tårer – lattertårer og det er jo alltid en grei innledning når Forsvarets hovedverneombud var utfordret til å takke for maten. Kort sagt, en vellykket HMS-dag.

Dag to var møte 1/2012 i FHAMU.

Mennesket og den fagmilitære kompetanse

Den «kontinuerlige langtidsplanleggingen», innstiftet i St.prp.nr.48 (2007-2008), skal nå levere sitt første bidrag til Forsvarets fremtid. Tiden for de store og altomfattende omstillingsgrep er nå over, og fornying og forbedring skal sikre et fremtidsrettet Innsatsforsvar. De siste ukers medieoppslag viser regjeringspartier som kappes om å gjøre seg lekke for noen, og ta «fremtidsrettede valg med stor betydning for nasjonenes sikkerhetsbehov» ovenfor andre. Alt dette er selvsagt gjort med det mål for øyet at Forsvaret skal kunne ivareta sitt tidløse ansvar for nasjonenes sikkerhet.

Mens dette pågår, sitter Regjeringen i sitt lønnskammer og legger siste hånd på Langtidsproposisjonen (LTP), som forutsetningsvis skal presenteres for Stortinget nå før påske.

Befalets Fellesorganisasjon (BFO) har helt siden omstillingen av Forsvaret startet i 2001, sett at spørsmålet om Forsvarets utvikling, på den politiske arena, beklageligvis stort sett har dreid seg om lokalisering og geografi. Vi har som motvekt til dette opp gjennom de ti siste år lansert uttrykk som «Omstilling skal lønne seg», kompetanse tap, rekrutteringsutfordringen, fagmilitær kompetanse, ivaretagelse av personell, for stor tilfeldig avgang, ubalanse mellom oppdrag/ ambisjoner og ressurser m.m.

Vi har blitt møtt med frasen «Personellet er Forsvarets viktigste ressurs!» Vi har slått oss til ro med at fokus på personelldimensjonen skal styrkes, når strukturendringene er gjennomført!

BFO har helt siden prosessen med Forsvarssjefens fagmilitært råd (FMR) startet, og helt inn til det siste, ovenfor Forsvarssjefen (FSJ) og Regjeringen kommet med våre velfunderte innspill og kommentarer til Forsvarets utvikling, både fremtidige valg på enkeltspørsmål, og hvordan personell og kompetanse dimensjonen må vurderes og utvikles i den kommende periode. Slik vi skriver i samarbeid med Norges Offisersforbund i vår høringsuttalelse til FMR:

«BFO og NOF forventer at FSJ i sitt endelige råd til Forsvarsministeren tydeliggjør de utfordringer som er knyttet til personellområde med bakgrunn i de valg han har tatt i FMR. Vi forventer en åpenhet i kommunikasjonen, både overfor oss som organisasjoner, de ansatte og ikke minst overfor de politiske myndigheter. Det å mislykkes på personellområde, vil ha potensialet til paralyserende virkning innen relativt kort tid. Dette er en risiko FSJ ikke kan ta.» Dette er like gyldig i relasjon til LTP!

Etter fremlegging av FMR og gjennom hele avslutningsfasen, og før Regjeringen legger frem LTP, har BFO henvendt seg til Forsvarsministeren og Regjeringen med vårt budskap.

Befalets Fellesorganisasjon har forventninger om:

1. At Forsvarsminister Barth Eide sørger for at kommende langtidsproposisjon anviser hvilken vei utviklingen på personellområdet skal gå.
2. At personelldimensjonen blir en tydelig del av forsvarssektorens strategiske fokus, med tydelige og konkrete tiltak
3. En klar politisk vilje til å prioritere personelldimensjonen.
4. At befalsordningen skal revideres og at befalets tjenestevilkår konkretiseres slik at ansvaret nasjonen har ovenfor yrkesgruppen ikke undergraves.
5. At befalsordningen er tuftet på Innsatsforsvarets reelle behov.
6. At befalsordningen utvikles slik at Forsvarets alle ulikheter ivaretas.
7. At dagens aldersgrense for avdelingsbefal endres.
8. At Forsvarets utdanningssystem videreutvikles for å ivareta behovet for militærfaglig kompetanse og profesjonsutvikling.
9. At personellpolitikken bidrar til at Forsvaret fremstår som en god og attraktiv arbeidsplass.
10. At det etableres en balanse mellom befalets plikter og rettigheter

Regjering og Storting må ikke være i tvil. Forsvarets utvikling er så viktig at BFO og Forsvarets ansatte vil følge utviklingen fremover med argusøyne. Suksess i de kommende år betinger et godt og konstruktivt samarbeid med BFO.

Jeg anbefaler at kommende LTP får undertittelen «Mennesket og den militære kompetanse».

Eivind R. Solberg
Leder

**Ett yrke
– én organisasjon!**

VÅRENS VAKRESTE EVENTYR!

Nå er det i gang igjen! Alvorlige politikere og næringslivsledere står fram i media og oppfordrer de ansattes organisasjoner om å vise moderasjon i den alvorlige, finansielle krisen. Det er viktig å være ytterst forsiktig så ikke landets konkurranseevne svekkes.

På den andre siden står de ansattes tillitsvalgte og hevder med styrke at man selvfølgelig skal opptre med stor ansvarlighet, men det er likevel rom for et uttak av lønnstillegg utover det som det politiske og merkantile lederskapet hevder.

Med andre ord så er de sentrale forhandlingspartene i gang med vårens vakreste eventyr, også kalt lønnsforhandlingene.

I Staten er det Fornyings- administrasjons – og kirkedepartementet (FAD) som bekler arbeidsgiverrollen, mens det er Hovedsammenslutningene som representerer arbeidstakerne i første omgang.

For Befalets Fellesorganisasjon er det derfor Yrkesorganisasjonenes Fellesforbund – Stat (YS Stat) som representerer oss i hovedforhandlingene.

Forhandlingene starter offisielt torsdag 12. april klokken 1000 og skal være ferdig 30. april til midnatt. Hvis partene ikke klarer å få til en løsning innen midnatt viser all erfaring at man forhandler utover fristen. Dersom man ikke kommer fram til en løsning i det hele tatt, skal lønnsoppgjøret til mekling hos Riksmeklingsmannen.

Hvis heller ikke dette fører fram vil det si at det er konflikt; og dermed blir det streik. Det er alminnelig antatt at offiserer ikke kan streike, men det finnes mange andre tjenestemannsgrupper i YS Stat som fører lønnskampen videre.

Under forhandlingene og eventuelt meklingen kan man ikke uttale seg om realitetene i forhandlingene, men BFO vil forsøke å holde medlemmene løpende orientert om utviklingen.

*Ett yrke
– én organisasjon!*

OMSTILLINGSBREV NR 2/2012

På denne tiden av året er det tradisjonelt stille på omstillingsfronten. Avdelingene er opptatt med å korrigere egne virksomhetsplaner basert på FSJ VP og rettelse og tillegg nr 1. I år er det enda en grunn til at vi opplever en følelse av stille før stormen og det skyldes regjeringens forventede stortingsproposisjon mht Forsvarets langtidsplan. Proposisjonen legges frem før påske og behandles i Stortinget 14.juni 2012. På slutten av dette omstillingsbrevet, har vi utarbeidet en forklarende tekst dersom du blir skadd i tjenesten.

**Gode samarbeidsformer
– nøkkelen til suksess?**

Sven-Olav Kristiansen og Arild Stange bidrar til et godt klima.

BFO har i mange saker i Forsvaret de senere år påpekt det faktum at organisasjonene ikke har blitt hørt, og kommet for sent inn i viktige prosesser som treffer våre medlemmers- og Forsvarets ansattes arbeidssituasjon. Vi har videre påpekt at hovedavtalen og dennes intensjon, ikke har blitt fulgt.

I den påfølgende dialogen mellom partene sentralt, kom man fort til enighet om å gjøre noe ift denne oppfatningen. Personellavdelingen i Forsvarsstaben tok således tak i situasjonen, og iverksatte en prosess der vi i fellesskap ønsket å komme til enighet om behandlingsformer. Dette arbeidet fikk en god start allerede i juli 2011, da FST-P og Arbeidstakerorganisasjonene gjennomførte en samling for å diskutere ulike forhold rundt medbestemmelse, omstillingens pågående fase 2 Bravo og ikke minst veien videre. (se tidligere artikkel på www.bfo.no fra juli 2011).

BFO var derfor veldig tilfreds, da partene i fjor høst kom til enighet om en justering av møteform og struktur i omstillingssammenheng, der intensjonene lov & avtaleverk sto fast, og "dreiebok for Forsvarets omstillinger" skulle ligge til grunn. Vi ble enige om å etablere

ett fora for å ha et overordnet fokus på de stadig aktuelle omstillingsprosesser som pågår. Vi valgte å legge dette til den allerede eksisterende "Referansegruppe omstilling" som ledes av FST-P, samt å videreføre styringsgruppen der sjef FST og lederne for organisasjonene deltar. Vi så det også som avgjørende at FHVO deltar fast i referansegruppen sammen med organisasjonene og FST.

Når vi i dag ser at Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR), HRM-prosjektet (P2813), logistikk prosjektet (P2814), nytt oppdrag til sjef FLO ift 2B samt det faktum at stadig høye krav til daglig drift fremkommer av Forsvarssjefens virksomhetsplan, så er nytteverdien av gode samarbeidsformer avgjørende!

Dette arbeidet har ført til, at arbeidstagerorganisasjonene kan komme med innspill og øve reel påvirkning i de prosessene som pågår på et tidlig stadium i de respektive prosesser, og vi er i dag representert i alle relevante fora, (i tillegg til der vi er parter jf HA/TA). Eksempelvis:

- Referansegruppe OU, møter hver mandag, alle org og FST deltar sammen med FHVO
- Arbeidsmøte - Helhetsplan omstilling og endring, møte hver tirsdag, repr. fra org
- Arbeidsgruppe - Omstilling P2813, innkalt til første møte 14. feb. repr. fra org.
- Arbeidsgruppe kompetanse P2813, innkalt til første møte 8. feb. repr. fra org

BFO ønsker å rose partene for at vi er på rett vei mht medbestemmelse og reel påvirkning!

Møte i FHAMU 2. februar 2012

Møte i Forsvarets Hovedarbeids-

Rett før møtestart i FHAMU.

miljøutvalg på Bardufosstun, var det første møte i sjef Forsvarsstabs andre valgperiode. Det var knyttet forventninger til hvordan lederskiftet i FHAMU ville bli tatt i mot. Det er stor takhøyde, det er tillatt å ha divergerende meninger og denne gangen var også arbeidsgiverrepresentantene noe mer aktive enn de har vært de siste årene. Om dette skyldes kursdagen vi hadde dagen før eller at sakene engasjerte vil fortsettelsen si noe om. Av de sakene FHAMU behandlet nevnes:

- Godkjenning av innkalling, referat fra siste møte, godkjenning av agenda og gjennomgang av huskelisten
- Aktuelle saker fra Forsvarets hovedverneombud, herunder rapportering ift til ulykker
- Bestemmelse om systematisk ivaretagelse av arbeidsmiljø i Forsvaret. Umiddelbart etter FHAM-møte drøftet partene de det samme dokumentet, slik at dette kunne iverksettes raskest mulig.
- Status bruk av verneombud
- Rådstrukturen under FHAMU. Fagrådet for verne- og helsepersonell ble vedtatt nedlagt erstattes av BHT.
- Evaluering av grunnfag HMS. Grunnfaget har fått gode tilbakemeldinger. Elevene bruker tilegnet kompetanse i HMS-stillinger i Forsvaret.
- HMS handlingsplan og budsjett

for 2013 ble vedtatt.

- Status Akersborg, ble tatt til orientering etter en ganske kritisk debatt.
- Allmennhelsestjenesten for vernepliktige. Det ble vedtatt at Forsvarets sykestuer ikke kan stenge for kortere eller lengre tid før en evt stening av vært behandlet i AMU ved avdelinger berørt. En viktig HMS-sak for de vernepliktige, behandlet etter et initiativ fra TMO Hæren.

Ved avslutningen av møte takket Viseadmiral Jan Erik Finseth nylig avgått leder FHAMU Eivind Røvde Solberg for et utmerket lederskap i de to årene han hadde virket som leder FHAMU. En gest alle i forsamlingen kunne stille seg bak.

HMS-rådgiver Nils-Petter Solbakken og Protokollfører Ane Moen planla FHAMU dagene i detalj.

Mange hadde bidratt til at disse to dagene skulle bli et minnerikt møte fra Hærens høyborg. De to som på vegne av Generalinspektøren har stått for de små detaljer, transport, forlegning, møtelokaler måltider, musikk og kåseri innslag mv, fortjener en ekstra honnør, her HMS-rådgiver Hæren Nils-Petter Solbakken og Protokollfører Ane Moen. Vel blåst 2 uforglemmelige dager i Hærens rike.

Rapport fra kontrollgruppen for ammunisjon og helseplager

La meg si med en gang, det står respekt av det arbeidet som

Oblt Einar Eliassen har drevet ammunisjonsprosjektet frem med styrke og samhold.

Forsvaret totalt sett gjort etter at Forsvarets Hovedverneombud nedla forbud mot bruk av NM 229/NM 230 ifm HK 416. Arbeidstilsynet har stadfestet stoppen og bedt Forsvaret komme opp med en løsning som kan ivareta et forsvarlig HMS-miljø ved bruk av ammunisjonen. Arbeidet koordineres av Oblt Einar Eliassen. Både Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og Forsvarets forskningssinstitutt (FFI) har utført en mengde tester, som viser at de i stort ligger under STAMIs norm for hva som er akseptabelt. Den ammunisjonen som er vurdert er NM 225 og SS 109 mht bruk i HK 416. Kontrollgruppen anbefaler at NM 225 tas i bruk i Forsvaret. Da kobber forurensning ligger noe over norm i STAMIs rapport, ønsker Forsvarsstaben å justere eksisterende restriksjoner for gjennomføring av skytning. Anbefalingen omfatter:

- Blyfriammunisjon NM 225 tas i bruk, noen restriksjoner videreføres, herunder:
- Restriksjoner ifm skytning
- Måleprogram for dokumentasjon av eksponeringsforhold og variabilitet ved ulike forhold
- Personbårne sensorer/faste CO sensorer
- Vurdere mulig biologisk opptak av bly og vismut.

Nå er det jo arbeidstilsynet som kan oppheve stansen, men siden NM 225 og NM 230 ikke brukes og Forsvaret har kommet opp med en ny type ammunisjon er det forventet at Arbeidstilsynet vil akseptere opphevelse, men vil ha informasjon om oppfølgningstiltak.

Ventilasjon på skytebanene

Forsvarsdepartementet har nå godkjent at prosjektet med ventilasjon på skytebanene kan

iverksettes og arbeidet på rundt 30 baner vil starte opp om kort tid. Det var lenge usikkerhet om FD ville bevilge penger til dette prosjektet. Når de har gjort det har politisk nivå demonstrert at de også er i stand til å tenke HMS i Forsvaret.

Troms militære sykehus – status

Kommandørkaptein Ulf-Morten Fossum sier til Offisersbladet at Troms militære sykehus (TMS) representerer i dag en viktig del av helsetilbudet for befolkningen i Indre Troms. Spesialisthelsetjenesten ved TMS utøves i samarbeid med Helse Nord og Universitetssykehuset i Nord-Norge. TMS tilbyr poliklinisk spesialisthelsetjeneste, som i hovedsak er rettet mot sivilbefolkningen og er et supplement til den øvrige spesialisthelsetjenesten i regionen. Bygningsmassen begynner å nærme seg raskt slutten av sin levetid og er ikke tilpasset dagens krav, verken funksjonsmessig, størrelsesmessig eller teknisk. Delpakke 1 er frigjort for pressen og delpakke 2 blir frigjort en av de nærmeste dagene.

Forsvarsstaben skal utrede hvordan behovet for garnisonshelsetjenester bør ivaretas i framtiden. Så mye som mulig av garnisonshelsetjenesten søkes samlokalisert med et nytt senter i regionen. Behovet skal være ferdig vurdert sommeren 2012 og overgangsordninger etablert pr 31. desember 2012.

Rettelse og tillegg nr 1 til FSJ V 2012

Naturlig nok var det får endringer ifh til den virksomhetsplanen vi drøftet 18. januar. Av aktuelle endringer nevnes:

- Forsvarets høyskole får ett årsverk for å ivareta koordineringen av Engelsk STANAG-testing
- Forsvarets mediasenter får en 50 % prosjektstilling i 3 år for å digitalisere Forsvarets filmarkiv. Kostnadene fordeles mellom FPT (40 %) og FMS (60 %). Etableringen skjer innenfor tildelt årsverksramme.
- Orientering om pantepreis og horisontal samhandel på personlig bekledning og utrustning (PBU)(U).

- Oversikt over årsverksfordelingene for den enkelte DIF, som inngående balanse 2012 og planramme for de tre kommende årene.

Av oversikten kan vi lese at det ikke er store forskjeller ifh til FSJ GFD fra 2010. FLO har fått redusert rammen med 332, før jul fikk vi greie på at LHK overført som statsforetak besto av 460 årsverk. Her er det fortsatt noe forhold som ikke er oppgjort. FSAN har fått øket sin ramme med 27 årsverk, hva disse årsverkene benyttes til er ukjent pt. INI har fått øket sin ramme med 30 ÅV, FSA med minus 22 og FST med en økning på 106 ÅV. Av økningen i Forsvarsstaben er 49 årsverk knyttet til prosjekter og 30 av disse er årsverk knyttet til implementering av regjeringens handlingsplan "I tjeneste for Norge".

Forsvarets IA-referansegruppe

Nils-Petter Hauge er en drivkraft innenfor Forsvarets IA-virksomhet. Denne gangen ble arbeidsgivers tilretteleggingsplikt og arbeidstakers medvirkningsplikt drøftet. Man la vekt på at man skal legge fokus på arbeidsevne fremfor diagnose. Oppfølging av sykemeldte er et nitidig arbeid, men i et kort- og langt perspektiv er dette det eneste riktige å gjøre.

Neste tema var oppfølging av arbeidstakere med sterkt redusert arbeidsevne i Forsvaret. Prosjektet har en tentativ slutt-dato til sommeren.

Leder for gruppen lager forslag for kriterier for tildeling av Årets IA-tiltak. Så langt har vi 5 tiltak som er med i konkurransen. Valget blir tatt primo mars.

Informasjonsrunde gjennomført ved Forsvarets avdelinger

Forsvarets Personellhåndbok, del B, om forvaltning av befal er revidert og de sentrale avtalepartene er nå i ferd med å gjennomføre en informasjonsrunde. Det første kurset ble gjennomført i Rena leir 28. februar. Det ble også gitt en fyldig gjennomgang av det nye personalreglementet samt Forsvarets verdigrunnlag. Hensikt med opplæringen er å gi informasjon om nye bestemmelser, generell kompetansehev-

ing for å oppnå en helhetlig personellforvaltning og en god og forsvarlig personellbehandling. Når dette bladet gikk i trykken, hadde vi gjennomført informasjon ved Rena og Bardufoss. Det ble gode diskusjoner og avklaringer, og både arbeidsgiverrepresentanter, tillitsvalgte og vernepersonell på alle nivå møtte fram!

LITT OM YRKESKADE SAKER OG SAKSBEHANDLING

BFO får periodevis inn mange saker som tenderer inn på å være en yrkesskadeforsikrings sak. Vi lager denne infoen, i den hensikt å unngå at så mange skal gjøre så mange feil og sitte igjen med hele regningen selv.

Mange yrkesskade saker er åpenbare i form av et synlig handicap, men det er langt flere skader som utvikler seg over tid og som er mindre synlig. Skadene kan variere i grad og noen kan medføre medisinsk uførhet, arbeidsmessig uførhet eller rett og slett invaliditet.

Hvem er ansvarlig for oppfølging av yrkesskade

Det høres helt vilt ut, men her er den ansatte selv fullt og helt ut ansvarlig. Arbeidsgiver har plikter ifh til sykemeldingen i samsvar med IA-avtalen, men erstatnings sak er en sak mellom den ansatte, NAV og evt SPK. De fleste tjenestemannsorganisasjonene bidrar med hjelp og støtte når uhellet først er ute, i form av kunnskap og anbefalinger. Noen ganger bidrar vi med å få en sak juridisk avklart og noen ganger fører vi frem sakene selv – avhengig av kompleksiteten. Blir du skadet er det første du bør gjøre å sjekke om du har BFO-pakken. Denne dekker mange forhold og her er det ikke vanskelige saksbehandlere – de behandler BFO-medlemmet som en kunde, skadet eller ikke.

Definisjoner av yrkesskade

Enhver skade forvoldt i arbeidssituasjon er definert til å være en yrkesskade. Graden av skade vil avgjøre om du får menerstatning fra NAV. Menerstatningen er på en gang folketrygdens grunnbeløp, som pr i dag er på kr 79 612.

At du får godkjent yrkesskade-status hos NAV gir deg ingen automatisk rett til yrkesskade-erstatning etter yrkesskade-forsikringsloven.

En yrkesskade kan være forårsaket ved en ulykkeshendelse i arbeid, men er ofte forårsaket av et spesielt arbeidsmiljø, f.eks røyk- eller støvfylte miljøer, stadig påvirkning fra visse stoffer, for eksempel kjemiske stoffer, bly, eller utslag av spesielle arbeids-rutiner.

Med fellesbegrepet yrkesskade, menes både skade ved ulykkes-hendelse i arbeid og yrkessyk-dom. I rettslig sammenheng er ulykke og sykdom likestilt.

Må være minimum 15 % medisinsk ufør

For i det hele tatt å falle inn under forsikringen til Statens Pensjons-kasse må skaden du ha pådratt deg ha ført til minst 15 % medisinsk uførhet.

Dekning av behandlinger, reise, medisiner mv.

Som en generell regel skal alle utgifter du mener bør dekkes av det offentlige eller av Statens Pensjonskasse være godkjent på forhånd. Vi har til dels mange saker der den ansatte mener de har en rett og tar behandling i beste tro og må betale det selv.

Hva gjør du når en skade inntreffer?

Det viktigste du gjør er å få skaden registrert, uansett hvor liten skaden synes å være. Småskader som eks forfrysninger kan utvikle seg over år å bli et skikkelig problem. Da er det viktig å ha et referansepunkt rent juridisk. Varsle også arbeidsgiver og hovedverneombudet om skaden. Hvorvidt skaden skal meldes videre er arbeidsgiver og hovedverneombudets ansvar.

Kontakt fastlegen din. Hvis fastlegen ikke mener dette er en yrkesskade, kontakt en spesialist på yrkesskade saker eller en spesialist innen det medisinske feltet for din skade.

Kontakt NAV og søk om godkjennelse av yrkesskaden. NAV vil kalle deg inn for egne undersøkelser. Godkjennes skaden som yrkesskade er dette et

utgangspunkt for å fremme erstatningskrav.

Du bør varsle BFO om skaden og få opprettet sak. Mer enn 95 % av sakene ender opp på vårt bord uansett.

Trygdeytelser ved yrkesskade

Godkjenning av en yrkesskade medfører utvidede ytelser fra folketrygden. Dersom skaden medfører varig medisinsk invaliditet får du utbetalt en menerstatning fra NAV (1 ganger grunnbeløpet). I tillegg dekkes ekstrautgifter til behandlinger, medisiner, egenandeler og transport fullt ut – i motsetning til andre skader. Husk utgiftene skal være godkjent av NAV.

Yrkesskadeerstatning – Lovgrunnlag

Kommer du til skade på arbeidsstedet, i arbeidstiden, kan man rette økonomiske krav mot arbeidsgiverens forsikringsselskap. I Forsvaret er det mot Statens Pensjonskasse. Dette jfr lov om yrkesskade-forsikring. Erstatningsansvaret er objektivt, dvs man spør ikke om skyld. Både ansvarsforhold og erstatningsutmåling er regulert av lov om yrkesskade-forsikring. Man har krav på grunnerstatning til dekning av framtidig inntektstap og menerstatning ved varig, vesentlig medisinsk invaliditet. I tillegg har man krav på erstatning for lidt inntektstap, samt påførte og framtidige ekstrautgifter.

Yrkesskadeerstatning – Erstatningsreglene

Følgende forhold må være oppfylt:

- Det må foreligge ansvarsgrunnlag jfr. yrkesskade-forsikringsloven
- Det må foreligge en årsakssammenheng mellom den skade-gjørende handling og de skader/økonomiske tap som skadelidte mener å ha.
- I Yrkesskade-forsikringsloven ser man bort fra at skadelidte er særlig mottakelig for en skade eller sykdom. Kun hvis det er helt overveiende sannsynlig at dette er årsaken, bortfaller retten til erstatning.
- Det må foreligge et økonomisk tap. (Ødelagte klar, utgifter til behandling, hjelp i hjemmet,

inntektstap m.v. Det er skadelidte som sitter med bevisbyrden, men her får man ofte god hjelp fra Forsvarets Lønns-administrasjon og egen avdeling. Krav må sendes inn snarest mulih, dette pga SPKs plikt til å betale renter 2 måneder etter at krav er fremsatt.

- Den skadelidte skal også begrense tapet mest mulig. Om man kjøper en tjeneste for å kompensere en tjeneste, kan du ikke uten videre kjøpe den dyreste tjenesten. Snakk med saksbehandler i SPK.
- Når ovenstående er erkjent, blir ansvar erkjent.

Yrkesskadeerstatning – Erstatningspostene

Erstatningspostene deles gjerne inn i tre poster:

- Menerstatning ved skader på minimum 15 % medisinsk invaliditet. Erstatningen fastsettes etter standardiserte satser. Menerstatning er skattefri.
- Påførte og framtidige merutgifter. Skadelidte skal ha dekket de faktiske kostnadene som yrkesskadesaken har medført. Ved store skader kan dette også være utgifter til tekniske hjelpemidler, hjelp i hjemmet, eller ombygging/tilpasning av bolig.
- Det er en gylden regel at man skal søke erstatning først fra NAV, før man krever det fra SPK. Man kan normalt ikke få det fra begge samtidig.
- Ta vare på alle kvitteringer. Prøv å få forhåndsgodkjent utgiftene osv. Før en dagbok – den kan fort vise seg å være gull verdt.
- Påført inntektstap. Dersom skaden medfører nedsatt ertvsevne (evne til å tjene penger i hvilken som helst yrke), har du krav på å få dekket det økonomiske tapet som ikke dekkes inn av folketrygden. Dine trygderettslige forhold må være avklart før et endelig skadeoppgjør kan skje.
- Framtidig inntektstap dekkes ev grunnerstatningen. Påført inntektstap beregnes imidlertid individuelt. Erstatningen blir gjenstand for inntektsskatt. Bidra selv med lønnsoppgaver, gjerne fra kollegaer som eksempel.

Grunnerstatningen ved 100 % ertvsevuførhet fastsettes slik:

Inntekt for beregning	Grunnerstatning
Til og med 7 G	22 G
Over 7 G til og med 8 G	24 G
Over 8 G til og med 9 G	26 G
Over 9 G til og med 10 G	28 G
Over 10 G	30 G

Erstatningen vil også nedjusteres ved høy alder. For hvert år etter 45-46 år reduseres erstatningen med 5 %, men grunnerstatningen skal minst utgjøre 10 %. En yrkesskade sak tar normalt fra 2-5 år å få sluttført, hvis man slipper domstol behandling. Dersom ansvar er erkjent, er det mulig å få ut a konto i løpet av sakens framdrift.

Yrkesskade saker – tidsfrister

For krav til NAV må skaden meldes innen 1 år. For yrkessykdommer gjelder fristen fra da man ble klar over årsaken til sykdommen. Når skaden er meldt til SPK, gjelder ingen foreldelse, med mindre SPK varsler dette.

tom.skyrud@bfo.no
rune.rudberg@bfo.no
ragnar.dahl@bfo.no

REGIONSTYRE MIDT-NORGE MØTTES I TRONDHEIM 29/2-1/3

Rådet diskuterte alt fra prinsipp og handlingsprogram, til ny struktur og sammenslåing.

Det var 15 saker på agendaen og ved effektiv møteledelse kom man seg igjennom agendaen. Fikk diskutert litt politikk og i tillegg tid til litt kompetanseheving også. Mens regionsstyremøte pågikk kom de første lekkasjer på regjeringens lokaliseringsdebatt. Ørland blir ny kampflyplass, med Evenes som fremskutt base, HV i Mosjøen består osv. Jeg spurte regionstyre leder Patrick Sundt hva regionen mener om disse spørsmålene.

Region Midt-Norge vil også i tiden fremover være preget av debatten rundt lokaliseringen av fremtidens kampflybase(r). Under regionstyremøtet fremkom opplysninger i media som på mange måter fremstilles som endelig. Jeg velger å se på dette som "innspill i debatten" før Stortinget tar en avgjørelse 14.juni 2012. Berørte lokalforeninger fortsetter sitt arbeid med å sørge for at rett informasjon og viktige innspill fremkommer lokalt og fremsendes ved behov til sentralt nivå. Regionen vil på ingen måte forskutere noen endelig avgjørelse, men vi forbereder oss på at vi ved et tidspunkt må dreie fokus fra en lokaliseringsdebatt til ivaretagelse av personellet som blir berørt ved begge baser som benyttes i dag. På mange måter vil det bli en enklere oppgave for regionen å arbeide mot et felles, bestemt mål. Det betyr imidlertid ikke at vi mener at en kampflybase er den beste løsningen.

Mange sier de har et høyt arbeidspress, hva er din kommentar?

Det er ingen problemer for tillitsvalgte å finne oppgaver ute ved avdelingene. Daglig oppleves et stort arbeidspress for å følge pågående prosesser med korte tidsfrister, omfattende saksgrunnlag og til tider kreativ tolkning av regelverk. At arbeidsgiver nå har

Fra venstre: Morten Granhaug (OTV), Dag Ola Lien (LKSK), Eivind Kroken (HV-14), Patrick Sundt (FOH), Stig Snekvik (138 LV), Thomas Olsen (LKSK) og Lars-Johan Sollie (138 LV)

bestemt seg for å styrke arbeidsgiverrepresentantenes kunnskap innen avtaleverket, velger jeg å se på som en positiv ting. Ideelt sett vil dette lette arbeidsbyrden for våre tillitsvalgte.

Du skal til utlandet i 6-mnd. Hva skjer da i regionen?

I mitt fravær så føler jeg meg trygg på at nestleder, Lars Johan Solli, vil lede regionen på en utmerket måte og etter de samme prioriteringer som vi har arbeidet etter de siste årene. Våre tillitsvalgte vil fokusere på det gode arbeidet som BFO står for og kan føles seg trygge på at de utfører sine verv med mulighet for støtte fra en av de mange ansatte i vår organisasjon. Våre medlemmer kan føle seg trygge på at deres rettigheter, både som individ og grupper, fortsatt vil ivaretas på best mulig måte. Husk at alle medlemmer har muligheten til å fremme saker til regionstyret via sine lokale tillitsvalgte.

Etter et langt møte, hadde adm ansvarlig BFO OTV Morten Granhaug invitert til en BFO opplevelse på to rom og et kjøkken. For oss litt opp i årene ble det en særlig hyggelig fornøyelse. Hyggelig når kveldens BFO innslag var en syngende gitarspillende BFOer og en feiende flott dame på fiolin, som fremførte Irsk folkemusikk i pausene i en 5 retters middag. Neste dag ble like interessant, som den første. Fordelen ved å delta på slike samlinger er at du får nivellert sentral informasjon opp mot faktisk virkelighet – nyttig og lærerrikt.

ragnar.dahl@bfo.no

KJENN DIN BESØKELSESTID!

Forsvarets Personellhåndbok, del B, om forvaltning av befal er revidert og de sentrale avtalepartnerne skal gjennomføre en informasjonsrunde. Det første kurset gjennomføres i Rena leir 28 februar.

Det vil også bli en fyldig gjennomgang av det nye personalreglementet samt Forsvarets verdigrunnlag.

Hensikt med opplæringen er å gi informasjon om nye bestemmelser, generell kompetanseheving for å oppnå en helhetlig personellforvaltning og en god og forsvarlig personellbehandling.

NOF/BFO oppfordrer alle om å møte fram under informasjonsrunden som vil gi gode muligheter for diskusjoner og avklaringer, såfremt både arbeidsgiverrepresentanter, tillitsvalgte og vernepersonell på alle nivå møter fram!

Fra NOF vil Eigil Jespersen eller Odd-Einar Eilertsen delta, mens Rune Rudberg og Tom Skyrud vil delta fra BFO.

I tillegg til disse fagkapasitetene vil sentrale arbeidsgiverrepresentanter være tilstede på alle gjennomføringene.

28 februar i Aula i Rena leir

1 mars i kinosal Bardufoss

6 mars i Bodø flystasjon

7 mars i Fanehallen, Oslo

7 mars på Ørland

8 mars på Haakonvern

Rena Leir

Målgrupper for informasjonen er P – sjefer, linjeledere, P – medarbeidere, Verneombud/- personell, tillitsvalgte og andre aktuelle/interesserte.

UTBREDT MISBRUK AV KURS-BEGREPET

Befalets Fellesorganisasjon får stadig henvendelser fra medlemmer som klager over de betingelsene som eksisterer når befall gjennomgår videreutdanning i form av kurs.

Gjennom kgl resolusjon 19. desember 1980 er befall unntatt fra Arbeidsmiljølovens kapittel X når man er elev ved militær eller sivil skole/kurs innenlands eller i utlandet.

Dette vil si at AMLs vern ikke gjelder under kurset, men det betyr ikke at arbeidsgiver har carte blanche til å planlegge som om ingen vernegrenser eksisterer.

BFO har fått rapporter om at kurs som i utgangspunktet skal gjennomføres på tre uker har blitt kuttet ned til en uke, men med samme mengde innhold.

En annen metode for å spare penger er å definere normal tjeneste som kurs, for dermed å slippe unna vernebestemmelsene.

Dette går ikke lenger; kurs skal gjennomføres i arbeidstiden.

Dersom man skal ha kursvirksomhet utenfor normalarbeidstiden skal dette være faglig begrunnet, hvilket FST har understreket i flere skriv ut til driftsenhetene i Forsvaret.

Tekst: JimmyBjerkansmo

AMBISIØSE BFO-UNGDOMMER LEDER AN!

I helgen var BESO landsstyre samlet til sitt andre møte i styreperioden. Naturlig nok fikk handlingsprogrammet all oppmerksomhet fra befalelev-ene.

BESO landsstyre møte jan K12.
Foto: Haakon Wessel

Følgende saker ble behandlet:

- Studiepoeng for deler av befalsskoleutdanningen
- Tilgang på alt læringsmateriell fra skolestart
- Sersjant etter ett år på flerårige befalsskoler
- Tiltak for å hindre belastningsskader tidlig i karrieren
- Lik forvaltning av regelverk ved disiplinærsaker
- Misbruk av UB-korporaler som gratis arbeidskraft
- Søknadsprosessen til befalsskolene og linjetildeling etter FOS
- Samarbeid med Norges Offisersforbunds Elevorganisasjon (NEON)
- Samarbeid med TMO i Forsvaret

Styret har fordelt sakene seg i mellom og koblet seg på minst en av de ansatte i BFOs forhandlingsutvalg for hver sak. Flere møter med sentrale ledere i Forsvaret er booket, og noen er sågar allerede gjennomført. Spørreundersøkelser er under utarbeiding og planlegges utsendt snart. BESO's egne websider på bfo.no skal få en facelift, og skal deretter kontinuerlig være oppdatert med status på saker.

Husk at BESO jobber for bedre vilkår for alle befalelever i Norge. Er det ting som ikke fungerer som det skal ved din skole, eller har du innspill til sakene – ta kontakt med oss!

Tekst: JimmyBjerkansmo

BEFALSORDNINGEN PÅ STORTINGET

I en interpellasjon til Forsvarsministeren fra Tore Nordtun (A) har det blitt gjennomført en debatt på Stortinget om svakhetene ved nåværende avdelingsbefalsordning. Representanten Nordtun påpekte akkurat hva BFO har vært, og er, opptatt av nemlig følgende:

Det er åpenbart at avdelingsbefalsordningen ikke fungerer etter intensjonene. Hensikten med ordningen var i sin tid å tilføre Forsvaret spesialisert kompetanse, erfaring og kontinuitet på lavere/operativt nivå i organisasjonen. Samtidig satte man en aldersgrense på 35 år med mulighet for tre år til – som øvre grense for avdelingsbefal. Deretter må man forlate Forsvaret. Det finnes således ingen mulighet til å ha en livslang yrkeskarriere som avdelingsbefal. Dette spesialbefalet kastes ut av Forsvaret når det er på topp rent kompetansemessig. Dette er å sløse med ressursene og i tillegg en dårlig personalpolitikk overfor denne gruppen.

Svaret fra Forsvarsministeren var relativt uforpliktende, men debatten avslørte at det er en gryende forståelse blant våre politikere at ordningen er alt for rigid i og med at Forsvaret kvitter seg med god kompetanse i det øyeblikket avdelingsbefalet fyller 35 år. BFO vil fortsette arbeidet med å påvirke Stortingsgruppene slik at det blir mulig å få en beslutning om en ny og tidsriktig befalsordning hvor også avdelingsbefals-ordningen blir understøttet av tilstrekkelige gode vilkår og akseptable rammer som sikrer gode arbeids- og lønnsvilkår, og som dekker Forsvarets totale behov.

Tekst: JimmyBjerkansmo

Foto: FMS

BFO SAMLET HOVEDTILLITSVALGTE

BFOs hovedtillitsvalgte fra alle driftsenheter (HTV DIF) gjennomførte i midten av februar sin rutinemessige samling for å oppdatere seg på alt som for tiden pågår i Forsvaret. BFO klarte i denne hektiske tiden, å samle 12 av de 20 HTVene, som fikk følgende oppdateringer:

- Orientering om nytt personalreglement og FPH del B
- Hvilke rutiner og involvering skal legges til grunn ifm kunngjøring av stillinger
- Aktuelt fra tariffområdet
- Nasjonal beredskap – diskusjon ift konsekvenser for DIF
- HTV rollen – nåtid og fremtid
- Prosesser knyttet til behandling/ drøftinger av virksomhetsplan, budsjett og Arbeidsmiljøutvalg

Jimmy Bjerkansmo

Foto: Offisersbladet

CODE SAMARBEIDSFORMER – NØKKELEN TIL SUKSESS?

BFO har i mange saker i Forsvaret de senere år påpekt det faktum at organisasjonene ikke har blitt hørt, og kommet for sent inn i viktige prosesser som treffer våre medlemmers- og Forsvarets ansattes arbeidssituasjon. Vi har videre påpekt at hovedavtalen og dennes intensjon, ikke har blitt fulgt. I den påfølgende dialogen mellom partene sentralt, kom man fort til enighet om å gjøre noe i forhold til denne oppfatningen.

Personellavdelingen i Forsvarsstaben tok således tak i situasjonen, og iverksatte en prosess der vi i fellesskap ønsket å komme til enighet om behandlingsformer. Dette arbeidet fikk en god start allerede i juli 2011, da FST-P og Arbeidstakerorganisasjonene gjennomførte en samling for å diskutere ulike forhold rundt medbestemmelse, omstillingens pågående fase 2 Bravo og ikke minst veien videre. (se tidligere artikkel på www.bfo.no fra juli 2011). BFO var derfor veldig tilfreds, da partene i fjor høst kom til enighet om en justering av møteform og struktur i omstillingssammenheng, der intensjonene lov & avtaleverk sto fast, og «dreiebok for Forsvarets omstillinger» skulle ligge til grunn.

Vi ble enige om å etablere ett fora for å ha et overordnet fokus på de stadig aktuelle omstillingsprosesser som pågår. Vi valgte å legge dette til den allerede eksisterende «Referansegruppe omstilling» som ledes av FST-P, samt å videreføre styringsgruppen der sjef FST og lederne for organisasjonene deltar. Vi så det også som avgjørende at FHVO deltar fast i referansegruppen sammen med organisasjonene og FST. Når vi i dag ser at Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR), HRM-prosjektet (P2813), logistikk prosjektet (P2814), nytt oppdrag til sjef FLO i forhold til 2B, samt det faktum at stadig høye krav til daglig drift fremkommer av Forsvarssjefens virksomhetsplan, så er nytteverdien av gode samarbeidsformer avgjørende!

Dette arbeidet har ført til, at arbeidstagerorganisasjonene kan komme med innspill og øve reel påvirkning i de prosessene som pågår på et tidlig stadium i de respektive prosesser, og vi er i dag representert i alle relevante fora, (i tillegg til der vi er parter jf HA/TA).

Eksempelvis:

*Referansegruppe OU, møter hver mandag, alle org og FST deltar sammen med FHVO

*Arbeidsmøte - Helhetsplan omstilling og endring, møte hver tirsdag, repr. fra org.

*Arbeidsgruppe - Omstilling P2813, innkalt til første møte 14. feb. repr. fra org.

*Arbeidsgruppe kompetanse P2813, innkalt til første møte 8. feb. repr. fra org.

BFO ønsker å rose partene for at man faktisk har evnet å komme et godt skritt i riktig retning når det gjelder medbestemmelse og reel påvirkning!

Rune Rudberg/forhandlingsleder BFO

BFO- LOKALFORENINGSKURS

BFO – skolen arrangerte lokalforeningskurs i slutten av februar. Målet og hensikten med kurset er at deltakerne skal få den nødvendige kunnskap og motivasjon til å drive lokalforeningsarbeid. Hovedinstruktører på kurset var BFOs kompetanseutvikler, Lars Omberg og marked og rekrutteringsansvarlig, Lars Kristian Danielsen.

Følgende temaer ble gjennomgått:

- BFOs styrende dokumenter
- BFOs organisasjons-brief
- BFOs forsikringer
- Lokalforeningshåndboka
- Motivasjonsforedrag
- Informasjon om Forsvarets personellservice
- Omvisning og orienteringer i K-12
- Arbeid med lokalforeningens aktivitetsplan

Denne gangen var det mange nye tillitsvalgte, en engasjert gjeng, mange diskusjoner og samtaler i løpet av de tre korte dagene. Som vanlig på alle BFO – arrangement var det også ryddet plass til sosialt samvær og en god BFO – opplevelse; denne gang med komikameratene på Latter.

Tekst og foto: Lars Omberg

BFO ÅRSMØTE I MOSJØEN

BFO Mosjøen har gjennomført årsmøte og Eivind Kroken ble gjenvalgt som lokalforeningsleder. Frank M Vollan ble valgt som nestleder og Ronny Klæboe og Cato P Wistnes ble applaudert inn som styremedlemmer.

I året som har gått har lokalforeningen deltatt i alle fora der medlemmenes anliggende har vært tema. Året har i stor grad vært preget av omstillingsarbeid.

I avslutningen av møtet ble to medlemmer, majorene Helge Meyer og Harald Hømandberg som straks går over i pensjonistenes rekke takket av med hver sin BFO-kniv.

Etter årsmøtet informerte BFOs OTV om hva som rører seg sentralt, og da spesifikt ny FPH del B, ATF og den kommende omstillingen (fagmilitært råd). Region Midt-Norge gratulerer det nyvalgte styret, og ønsker lykke til i året som kommer!

FAKTA:

HV-14 holder til på Drevjamoen, ca. tre mil nord for Mosjøen. For ikke å skape unødvendig forvirring, har lokalforeningen valgt å videreføre Mosjøen-navnet fremfor Drevjamoen.

Mer informasjon finnes her: <http://forsvaret.no/om-forsvaret/fakta-om-forsvaret/kart-tjenestested-i-norge/alle-tjenestested-i-drevjamoen-mosjoen/Sider/drevjamoen-mosjoen.aspx>

Morten Granhaug, OTV Midt-Norge

ÅRETS FØRSTE REGIONSSTYREMØTE I BFO NORD-NORGE I GANG

Regionsstyreleder Roy Nordfonn ønsket alle velkommen til første møte. Det vil i 2012 bli avholdt fire møter totalt. Det er mye å gripe fatt i og hvert møte vil produsere de innspill som skal inn til BFO hovedstyre og sekretariat. Møtetets første dag var lagt opp som et tariffseminar. Forelesere er forhandlingsleder i BFO, Rolf Ledal, og sjefen for Forsvarets lønnsadministrasjon, Kommandørkaptein Geir Morten Bentzen. Slike kompetanseløft er mye verdt for de tillitsvalgte som i neste omgang sitter som part til arbeidsgiver. Blant mange temaer neste dag var lederkonferansen, som denne gang blir i samarbeid med NOE Arbeidsgiver kan tradisjon tro forvente seg en resolusjon som pirker i vesentlige forbedringspotensialer.

Forhandlingsleder BFO, Rolf Ledal i fullt driv om aktuelle tariffsaker.

Et fulltallig regionstyre BFO Nord-Norge.

Tekst og foto: OTV/BFO Nord-Norge Gunnar Lie Eide

UNDERSØKELSE AV MENTAL HELSE

Forsvaret skal kartlegge mental helse blant veteraner fra Afghanistan. Alle som har deltatt i operasjoner i Afghanistan i perioden 2001 – 2011 vil motta ett spørreskjema som har fokus på psykisk helse.

Befalets Fellesorganisasjon oppfordrer alle som får skjemaet om å delta slik at Forsvaret får reelle data å støtte seg på i forbindelse med ivaretagelse av våre veteraner.

Til nå har Forsvarets sanitet (FSAN) ved Kontor for Psykiatri og Stressmestring (KPS) i stor grad måtte basere seg på utenlandsk statistikk.

For å få et riktig bilde av situasjonen er det viktig at så mange som mulig besvarer undersøkelsen, enten tjenesten har resultert i psykiske plager, eller om tjenesten har resultert i vekst og positiv selvutvikling, sier prosjektleder ved KPS, Sverre Hougnæs.

FAKTA:

Alle som har tjenestegjort i Afghanistan frem til høsten 2011 vil motta en forespørsel om å delta i undersøkelsen. Denne kan besvares i papirform eller elektronisk. Spørreskjema besvares anonymt, men hvert spørreskjema er utstyrt med et ID-nummer. Alle skjema avleses optisk og alle data lagres i Forsvarets Helseregister (FHR) knyttet til personnummer.

Tekst: JimmyBjerkansmo

RESOLUSJON FRA REGIONSSTYREMØTET TIL BFO NORD-NORGE 8. FEBRUAR 2012

Regionsstyret som består av tillitsvalgte fra hele Nord-Norge har sett seg lei på at befal og offiserer stadig blir pålagt ekstra roller i tillegg til sin hovedfunksjon. Dette skjer fordi Forsvaret har effektivisert bort de som tidligere gjorde alle de administrative oppgavene. Her følger resolusjon:

Gi oss sjefene tilbake!!

Effektiviseringen av Forsvaret de siste årene har påført lederne våre for mange nye roller og ansvarsområder. Fokuset på forvaltning har plassert ansvaret for forsvarlig forvaltning for nære den operative enden og helt på laveste nivå i organisasjonen. Tiden offiseren bruker på dette arbeidet går utover det de egentlig burde brukt tiden sin på; det militære lederskapet av avdelingen de er sjef for.

Militære ledere er primært utdannet for å lede militære avdelinger i skarpe operasjoner, og for å utdanne dem slik at de er klare for oppdragene. Dette innebærer fokus på trening, øving og utdanning innenfor hele spektret av avdelingens oppdragsportefølje.

Dagens prioritering av forvaltning og regelverk går utover leveransene fra avdelingene, sikkerhet og til sist den operative evnen. Skal Forsvarets avdelinger være i stand til å levere stridsklare avdelinger til oppdrag hjemme og ute, må avdelingssjefene på lavere nivå få bruke tiden til å lede sine avdelinger og sine folk i utdanning, trening, øving og operasjoner.

BFO Region Nord-Norge vil ha de militære lederne ut av kontoret og i front av avdelingen, slik at de får ledet avdelingene for å være rustet til å løse de militære oppdrag både i inn og utland.

Med hilsen
BFO Regionstyre i Nord-Norge

NY OMRÅDETILLITSVALGT!

Håvard Støle har overtatt som områdetillitsvalgt (OTV) i region Indre Østland etter Johnny Soleng, som snart skal deployere til internasjonale operasjoner i Afghanistan.

Håvard er ingen novise i BFO-sammenheng; han har blant annet sittet i BFO hovedstyre. Som områdetillitsvalgt skal han samarbeide med Indre Østlands andre OTV, Grethe Bergersen.

BFO ønsker Håvard velkommen på laget, og takker Johnny for innsatsen i denne omgang og ønsker lykke til med en utfordrende tid i internasjonale operasjoner.

Tekst og foto: JimmyBjerkansmo

BNS Container

Alt i containere

Kontorcontainere Sidedørscontainere Innredede containere
Integrert krokløft Rammeavtale fraktcontainere Spesialtilpasning

Tel: +47 22 90 92 50 | www.bns.no | salg@bns.no

332. skvadron fyller 70 år

I 1942 ble skvadronen stiftet som den andre norske jagerflyskvadronen. I år skal dette markeres ved Bodø hovedflystasjon.

Skvadronen har i den anledning gleden av å invitere alle ansatte, og tidligere ansatte, med ledsager tilhørende skvadronen til å delta i denne markeringen.

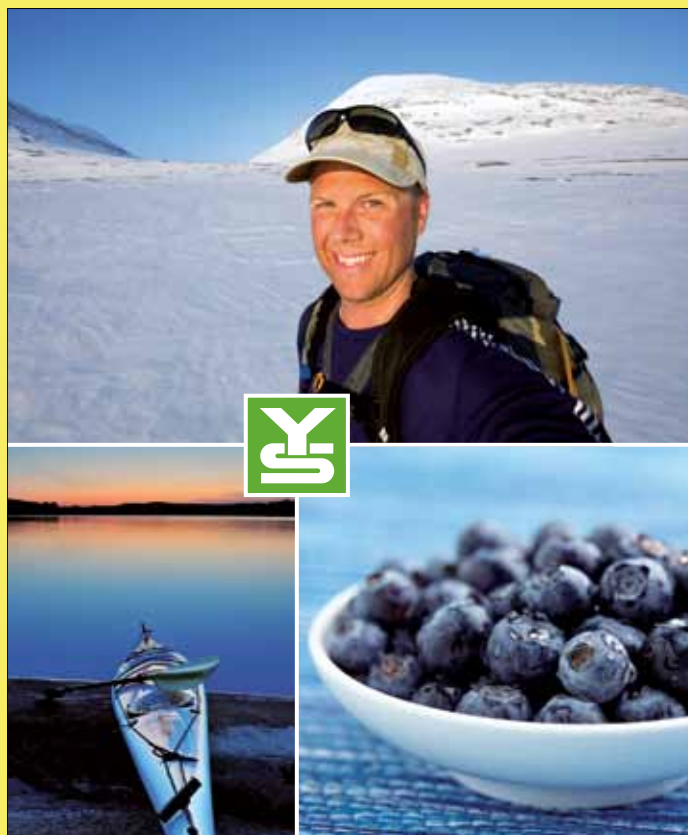
Markeringen vil foregå fra fredag 15. juni til søndag 17. juni 2012.

Fredag 15. juni: Get together i Hangar med live musikk
Lørdag 16. juni: Bodø Air Show og messemiddag
Søndag 17. juni: Norsk Luftfartsmuseum

Bindende påmelding skjer til Beate Mathisen på telefon 75 53 71 33 eller e-post bemathisen@mil.no

Påmeldingsavgift: 650,- per deltaker.

Påmeldingsfrist: 25. mai.
Innbetalingsgiro blir sendt ut etter påmeldingsfristen har gått ut.

Oppgrader ditt YS medlemskort

Det koster deg ingen ting å oppgradere til YS MasterCard. Du kan bruke kortet både som sparekonto og kredittkonto, alt etter behov. Uansett hvordan du benytter kontoen, er vilkårene blant de beste i markedet:

- 3 % sparerente fra første krone.
- Gebyrfrie varekjøp i Norge og utlandet.
- Ingen årsavgift.
- Oversiktlig nettbank.
- Sesongrelaterte tilbud i anerkjente nettbutikker.

Bestill nå og les mer på ysmedlemskort.no

Nom. rente: 12,25 %. Eff. rente 17,5 %, 15.000,- o/ 12 mnd. totalt 16.351.
YS Medlemskort – et produkt fra DNB Bank ASA.

LEDER BFO BESØKTE MILITÆRE AVDELINGER I NORDLAND OG TROMS

Fra onsdag til fredag i uke 7 besøkte Leder BFO, Eivind Solberg, 9 militære avdelinger i området nordre Nordland og søndre Troms. Felles ved alle avdelinger var møte med ledelse og medlemmer samt omvisning. På Andøya flystasjon fikk leder BFO også hilse på noen av Luftkrigsskolens kadetter og befal som for første gang har hatt praktiske øvelser ved Andøya flystasjon. Luftens kadetter har brukt 133 skvadron som prøvekanin for å tilegne seg kunnskap i organisasjonsteori.

Videre gikk ferden til Sortland hvor vi fikk besøke en omstilt og samlet Kystvakt. Her har sammenslåingen fått virke i litt over en måned. Både tillitsvalgte og ledelse var fornøyd med prosessen og medbestemmelsen i alt som hadde foregått etter at lokaliseringen var politisk bestemt. Det ble også tid til besøk ombord på KV Svalbard og en flott orientering om livet ombord der. Leder BFO merket seg at det etter omstillingen fortsatt er utfordringer når det gjelder vakante stillinger og at organisasjon kan merke noe omstillingstrøtthet blant de ansatte.

Neste dag ble viet til besøk ved fire avdelinger i Harstad. Det var Alliert treningssenter, Kystjegerkommandoen, INI OPS Nord og selvfølgelig Forsvarets lønnsadministrasjon. Ved Kystjegerkommandoen var det øvelse, men ledelse og ATV tok seg tid til å møte BFO og verdifulle erfaringer ble utvekslet. Spesielt ble temaet ivaretagelse av våre veteraner viet stor interesse fra begge parter.

Eivind sammen med Rune Stave ved Andøya flystasjon.

Den tredje dagen ble Bjerkvik Tekniske Verksted, HV 16 og Ramsund Orlogsstasjon besøkt. Ved alle disse tre avdelingene var det bred interesse rundt mange av de temaer som ble tatt opp. Men kanskje spesielt kan nevnes utfordringer med å rekruttere og beholde samt muligheten til å skape en horisontal karriere med en fornuftig lønnsutvikling.

På alle steder ble vi åpent og godt mottatt. Leder BFO foredro om befalsordningen og behovet for å fornye denne, samt om BFOs tanker om satsing på lønn i sitt kommende arbeide. Tilbakemeldingene fra de ansatte og ledelsen ved avdelingene kan oppsummeres med at det er stor interesse for å få mer lønn som teller med i pensjon. Det er også svært mange som mener at det er penger BFO skal arbeide for både når det gjelder lønn og tillegg. Mange nevnte aldersgrensen på avdelingsbefalsordningen som et hinder for å beholde god kompetanse. Videre mangel på lønnsutvikling for de som vil satse på en horisontal karriere inne for eksempelvis teknisk bransje. Det knytter seg stor spenning ute ved avdelingene til hvordan en ny ATF vil slå ut. Mange steder er avspaseringsproblematikken allerede stor og mange mener at det må være en balanse mellom avspasering og penger ift tillegg, som gjør at en får både et familieliv og inntekt som står i stil med den belastning en usettes for.

Så etter alle besøkene har nå leder BFO mer fakta, og dermed mer ammunisjon, som vil komme til nytte i hans fortsatte kamp for befalets lønns og arbeidsvilkår. Leder BFO er meget fornøyd med turen og hilser takk for alle gode diskusjoner med alle han fikk treffe. Det er ute blant medlemmene en får vite hvordan lønns og personalpolitikk fungerer i praksis.

Eivind ombord på KV Svalbard

ATV Ramsund LT Arbrahams, Fabian, Sjef ROS KK Harald Furu og Eivind.

Eivind på besøk hos Maj Leif Bygdnes på ATS i Harstad.

ATV/BFO Klt Christian Hårvik, NK/OK Svein Solbakken, Eivind og Sjef KK Frode Henriksen

Tekst og foto:
OTV Gunnar Lie Eide

ÅRSMØTE PÅ ANDØYA FLYSTASJON

BFO Andøya avholdt 1. mars årsmøte. Under møtet var det satt av tid til orientering om aktuelle saker. Møtedeltakerne viste stor interesse rundt muligheten for spesialistbefal og lønnsutvikling for de som velger en horisontal karriere. Videre var selvfølgelig lokalisering av hovedflybase for jagerflyene et tema. Resultatet med Ørland og Evenes var det nok ikke knyttet så stor overraskelse til, men det faktum at GIL skal plasseres i Bodø som faktisk legger ned all luftforsvarsaktivitet var det knyttet noe undring til. Også utsiktene til en ny ATF som erstatter til ATM knytter det seg stor interesse til. Mye av grunnen til dette er nok at ATM-en gir mye rom for spekulasjon og tolking når en skal planlegge å gjennomføre aktivitet ved flystasjon. Det er derfor et håp om at ny ATF medfører en mindre komplisert måte å planlegge/endre arbeidstiden på.

Ellers ble møtet avholdt i kjent årsmøtestil og et nytt og komplett

styre ble valgt for ett år. Den nyvalgte lokalforeningslederen (LFL) ble Svein Madsen, som allerede har fungert i over et halvt år etter at forrige LFL Kristian Holter skiftet tjenestested. Svein Madsen sa at han var glad for å ha et komplett styre på plass. Svein Madsen har samtidig rollen som ATV og representerer dermed også partsnivået til luftvingsjefen på Andøya flystasjon. BFO gratulerer han og styret med vervene og ønsker dem lykke til i rollen som med og motspillere til ledelsen.

Tekst og bilde: Gunnar Lie Eide

Kaptein Svein Madsen.

TIDENES AVTALE PÅ DEKK TIL BFO-MEDLEMMER!

Rabattskala	Person	Vare / SUV
Michelin	25 %	25 %
Nokian	40 %	40 %
Yokohama	44 %	44 %
Goodyear	30 %	30 %
Bridgestone	43 %	43 %
Cooper	35 %	35 %
Pirelli	45 %	45 %
Batteri	40 %	40 %
Kjetting	40 %	40 %
Martins alufelg	30 %	30 %

BFO har reforhandlet avtalen med Dekkpartner. Avtalen er nå en av de beste i markedet!

Avtalen gir deg som medlem tilgang på rabatter på dekk og felger i hele Dekkpartners forhandler-nettverk <http://www.dekkpartner.no/verksteder/>.

Har du spørsmål til avtalen? Ta kontakt med BFOs egen kontaktperson i Dekkpartner Rene Thingstad 91 74 41 45

KVINNEBOOM PÅ GP!

Mens Forsvaret generelt sliter med å rekruttere kvinner opplever Heimevernets befalsskole i Garnisonen i Porsanger det motsatte. Av et kull på 46 elever totalt i sommerkullet gjennomførte syv kvinner hele løpet. Fra begynnelsen var det ni kvinner i kullet, men to falt fra underveis.

Skolesjef Rino Kristoffersen med alle syv kvinnene som nå tjenestegjør som sersjanter.

Major Rino Kristoffersen, som er skolesjef, har ingen spesiell forklaring på sin skoles gode rekrutteringsscore men understreker viktigheten av at det er et mangfold i Forsvaret.

Forsvaret skal gjenspeile samfunnet for øvrig både når det gjelder personlige egenskaper, kjønn og etnisk bakgrunn.

Flere kvinner vil bli innkalt til sesjon i 2012.

Målsettingen er at nærmere 7000 skal kalles inn mens det i 2011 bare var 4000 kvinner som ble kalt inn. De innkalte har plikt til å møte på sesjon, mens selve militærtjenesten fortsatt er frivillig.

Tekst: JimmyB; foto: BSHV

LEDIGE VERV I BFO

Områdetillitsvalgt Befalets Fellesorganisasjon

BFO er Norges største tjenestemannsorganisasjon for militært personell. Ca 5000 tjenestegjørende medlemmer, og ca 9000 medlemmer totalt gjør BFO til den nest største organisasjon i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat. BFO er partipolitisk uavhengig, og har medlemmer i alle aldre og gradsnivåer. BFO har en demokratisk struktur, bygget på lokal tilstedeværelse gjennom mer enn 50 lokalforeninger i 5 regioner, kombinert med en ressurssterk sentral administrasjon.

Som arbeidstakerorganisasjon er BFO opptatt av hva vi oppnår i arbeidet med å ivareta medlemmenes økonomiske og sosiale rettigheter. Det gode fagforeningsarbeidet er, og skal være, BFOs kjennetegn. Da dagens OTV i region Nord, Jostein Flasnes går av med pensjon etter over 40 års tjeneste søker BFO etter stadig tjenestegjørende offiserer som har lyst på nye utfordringer i et dynamisk, hektisk og stimulerende miljø. Dette krever at vi arbeider sammen mot samme mål, noe som også gjelder for deg som kan tenke deg å søke stilling som:

OMRÅDETILLITSVALGT REGION NORD-NORGE

(tjenestested Setermoen)

Hovedoppgaver:

- Heltids områdetillitsvalgt for BFOs medlemmer i egen region
- Koordinere og utøve fagforeningsarbeid
- Daglige drift i regionen sammen med regionens andre OTV
- Administrativ støtte til regionsstyret
- Kontakt vis a vis media
- Delta i sentrale prosesser innen for P-saker og -forhold, ved behov

Du:

- har evne til å arbeide resultatorientert og systematisk
- er samarbeidsorientert med evne til å arbeide selvstendig
- har evne og lyst til å løse "trivielle" arbeidsoperasjoner og samtidig tenke strategisk
- har godt humør og engasjement for andre mennesker
- har mot til å være uenig og fleksibel nok til å finne løsninger
- har evne til å ta selvstendig initiativ.

Kvalifikasjoner:

- GBU
- Erfaring fra P-tjeneste
- Erfaring som tillitsvalgt
- Gode samarbeids-, og kommunikasjonsegenskaper

Betingelser:

Du må ha sertifikat, og disponere egen bil, da stillingen krever en del reisevirksomhet i regionen. Som heltids tillitsvalgt opprettholder du din faste lønn og relevante ATM-tillegg fra Forsvaret, og kompenseres for overtid med et fast tillegg. Stillingen er «særlig uavhengig stilling» iht AML. BFO har en egen minstelønnsgaranti.

Tiltredelse:

1. august 2012, med individuell tilpasning.

Søknad:

Søknadsfrist 1. mai 2012

Grunnet BFOs samlede teamkompetanse oppfordres spesielt kvinner om å søke. Intervju må påregnes.

Vil du vite mer kan du ringe:

OTV-Nord-Norge, Jostein Flasnes, mobil 970 49 710
OTV-Nord-Norge, Gunnar L Eide mobil 400 29 791
Sekrleder/stabssj Arild Helgesen mobil 934 99 445

Skriftlig søknad med CV sendes:

post@bfo.no eller pr post til:
Befalets Fellesorganisasjon
Postboks 501, Sentrum
0105 Oslo

BOLIGSITUASJONEN FOR BEFAL OG OFFISERER I OSLO

Opphør av leiekontrakten for befal og offiserer på Akersborg i Oslo har medført mange og sterke negative reaksjoner blant de over 200 beboerne som inntil nå har hatt sin pendlerhybel på Akersborg.

Forsvaret har sagt opp gjeldende avtale før gode alternativ er etablert. Mange av de som fra før pendler fra andre deler av landet må nå i tillegg pendle om lag to timer ekstra hver dag til og fra ny pendlerhybel på Kolsås. Dette medfører en helt uakseptabel merbelastning for de som er berørt. Dette er tid mange av pendlerne bruker i dag for å opparbeide seg fritid for å kunne få noe mer tid hjemme.

Saken har vært oppe flere ganger i FHAMU og arbeidsgiver har forsikret at personellet skal bli ivaretatt. Det er slått fast at et av prinsippene skal være at man ikke skal gjøre pendlere til pendlere. Vi konstaterer at man per dags dato bryter med prinsippet Forsvaret selv har sagt skal følges, og siste møte i FHAMU var første gang arbeidsgiver var i nærheten av å beklage saksgangen. Vi er blitt informert om at Forsvarsbygg snart kan tilby inntil 60 hybler samt et hotelltilbud fra mai og inntil Hammerstadgaten er ferdig restaurert i november. Dette er positivt og er et synlig bevis for at forsvarsledelsen erkjenner at oppsigelsen av Akersborg uten konsekvensutredninger kanskje ikke var så smart.

BFO og NOF har fremmet flere skriv til forsvarsets ledelse i denne saken. Det foreligger så langt ikke svar på krav om kompensasjon for merbelastning, merutgift og merforbruk av tid. Prosessen og ivaretagelsen av personellet i denne omflytningsprosessen har vært svært lite tilfredsstillende. BFO og NOF mottar daglig henvendelser

Akersborg befalsforlegning.

fra frustrerte medlemmer som opplever dette som nok et tillitsbrudd fra forsaret som arbeidsgiver. Personellet som forsvarsets viktigste ressurs fremstår i denne saken som en festtale uten innhold, er en av mange uttalelser BFO og NOF har mottatt de siste ukene. Det bør ikke overraske noen, heller ikke forsvarsets ledelse, at dyktige medarbeidere slutter når de utsettes for slik behandling.

Boligsituasjonen har vært og vil fortsatt være et tema i ukene som kommer. BFO og NOF erkjenner at Forsvarsledelsen ikke ønsker å bidra til at spenningsnivået senkes, og neste skritt for oss som fagforeninger er å løfte dette opp til politisk nivå.

Lars Omberg/BFO

Foto Jimmy Bjerkansmo.

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

Kontaktinfo BFO

Funksjon	Navn	Område	Mobil	Kontor	e-post
Leder	Eivind R Solberg		934 08 550	23 10 02 30	eivind.solberg@bfo.no
Nestleder	Jens B Jahren		930 05 202	23 10 02 31	jens.jahren@bfo.no
Rådgiver	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Rune Rudberg	Medbest	934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmschaug	Tariff	990 94 678		even.molmschaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Rolf J. Ledal	Tariff	934 62 716		rolf.ledal@bfo.no
Kompetanse-utvikler	Lars Omberg	BFO-skolen	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Arild Helgesen		934 99 445		arild.helgesen@bfo.no
Organisasjonssekretær marked	Lars Kristian Danielsen		905 85 355		lars.kristian.danielsen@bfo.no
Rekrutteringsansvarlig marked	Lars-Andreas Irgens		988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
Journalist/web ansvarlig	Jimmy Bjerkansmo	bfo.no	412 43 408		jimmy.bjerkansmo@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20		23 10 02 20
	Sentralbord mil		0510 5694		0510 5694
	Telefaks siv		23 10 02 25		23 10 02 25
	Telefaks mil		0510 5655		0510 5655

OMRÅDETILLITSVALGTE

TELEFONER

Funksjon	Navn	MIL	SIV	MOB	FAKS	e-post
OTV Nord-Norge Bardufoss	Jostein Flasnes (tir/tors)	0580-7374	77 89 73 74	400 29 790	77 89 53 66	jostein.flasnes@bfo.no
OTV Nord-Norge Skjold	Jostein Flasnes (man/ons/fre)	0580-7286	73 99 52 32	400 29 790	77 89 53 66	jostein.flasnes@bfo.no
OTV Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2416	77 89 24 16	400 29 791	76 11 23 45	gunnar.lie.eide@bfo.no
OTV Midt-Norge	Morten Granhaug	0550-5232	73 99 52 32	928 11 172	73 99 52 33	morten.granhaug@bfo.no
OTV Midt-Norge	Frøydis Refsvik Grindstein	0565-7394	75 53 73 94	412 22 214	75 53 73 95	froydis.grindstein@bfo.no
OTV Vest	Viggo Holm	0540-4010	55 50 40 10	400 36 653	0540-3487	viggo.holm@bfo.no
OTV Vest	John. L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
OTV Indre Østland	Johnny Soleng	0502-2077	62 40 20 77	404 71 718		johnny.soleng@bfo.no
OTV Indre Østland	Grethe Bergersen			452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
OTV Viken	Pål A D Sævik	0510-9433	23 09 94 33	928 17 119	23 09 94 10	paal.savik@bfo.no
OTV Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
OTV Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.gunnar.framnes@bfo.no

HVOR GAMMEL ER KAFO?

Under første landsstyremøtet skulle vi produsere en artikkel for å legge ut på wikipedia, og da var det selvfølgelig naturlig å nevne når KAFO ble etablert. Til vår store forbauselse var det ingen av oss som kunne svare på dette. I og med at vi hadde møtet vårt på K-12, BFOs lokaler, tenkte vi at svaret ikke var langt unna. Etter mye om og men konkluderte vi med at det

er uvisst når KAFO ble etablert. Som leder er jeg interessert i å finne ut hvor gammel KAFO er og hva første KAFO-styret arbeidet med. Derfor ønsker jeg at leserne kan dele deres KAFO erfaringer med oss slik at vi derfra kan finne ut hvor gamle vi er og hvilke saker som var aktuelle når KAFO først kom til verden og i årene som har vært. Ta forbindelse gjennom kafo@bfo.no og del dine KAFO-erfaringer.

For tiden gjennomføres det felles opptak og seleksjon til alle tre Krigsskolene. For dere som har søkt ønsker jeg dere lykke til og vel møtt som KAFO medlemmer til høsten! Ta forbindelse med ditt lokalstyre når du møter, så kan de være med på tilrettelegge for overgangen til å bli kadett ved en av landets Krigsskoler.

Videre ønsker jeg å rette søkelyset mot avdelingsbefalsordningen. Her har det skjedd mye spennende i tiden som har vært og det kommer til å skje mye spennende i tiden fremover. Her har moderorganisasjonene sparket i gang en viktig prosess som jeg personlig mener burde vært på dagsordenen for lenge siden. Ved å fjerne aldersgrensen og muliggjøre for en karriere utenom å måtte innom Krigsskolen er viktig. Det vil gjøre at vi kan holde på personellet lenger, og ikke minst holde på kompetansen. KAFO har jobbet med denne saken tidligere og ønsker å fortsette å støtte BFO med våre synspunkter til den nye ordningen. Dette kommer også til å være temaet for KAFOs vårkonferanse som gjennomføres i London 11-15. april.

Avslutningsvis ønsker jeg å takke OTVer og ansatte i BFO for den støtten de bidrar med for å gjøre oss i KAFO bedre. Dere hjelper oss med å legge til rette gjennom kurs og arrangementer og ikke minst god oppfølging av alle kadetter ved de forskjellige Krigsskolene.

*Jens-Alexander Tande
Leder KAFO*

FORBEDRINGER FOR FOS

Mandag den 27. Februar var BESO i planleggingsmøte for Forsvarets opptak og seleksjon 2012 (FOS). Med på møtet var sjef FOS, samtlige skolesjefer og den resterende ledelsen for FOS. Fra BESO stilte Jens Henrik Munthe-Kaas og Solfrid Hovda. BESO fikk tildelt 15 minutter taletid der vi delte våre medlemmers erfaringer fra tidligere opptak. BESO la frem

flere punkter på agendaen. FOS var enig i mesteparten og som et resultat vil det bli gjort flere endringer til årets FOS, noen av dem beskrevet her.

Informasjon før og under FOS

Da deltakerne ankom Kjevik for Forsvarets opptak og seleksjon ble det primært gitt to hovedbriefere – en før og en etter seleksjonsøvelsen. BESO mener at Forsvaret la i overkant mye fokus på å rekruttere fremtidige befal til avdelingene gjennom reklame, fremfor det å promotere avdelingene gjennom konkret informasjon. Elev-briefene var for korte. BESO kom med en konkret anbefaling til deltakerne på møtet: Ha med nyutdannede sersjanter på FOS! Sersjantene vil fungere som sparringspartnere for deltakere som er usikre på hva de skal velge. HBS ønsker nå å sende ut en CD via post før FOS med informasjon om de ulike valgene en kandidat som ønsker å havne i Hæren har. HBS kommer nå til å sende ned 9 nyutdannede sersjanter til FOS.

Lange venteperioder under opptaket

Ventetiden ble brukt svært lite effektivt. Elevene savnet noe mer sysselsetting og mindre venting. Puljeførere bør gis større handlefrihet. Sjef FOS reagerte positivt på forespørselen om å minimere ventetiden under opptaket, og skal se på mulighetene for å aktivisere elevene mer, og få unna det grunnleggende (fysiske og psykologiske tester) så kjapt som mulig. Som et resultat ønsket samtlige avdelinger å få med flere fra sin skole på opptaket slik at kandidatene ble gitt et bedre bilde av hva de søkte på.

Utstyrsproblemer under FOS

BESO la fram under møtet at enkelte deltakere fikk utdelt kritisk materiell, eksempelvis marsjstøvler, kun få timer før seleksjonsøvelsen begynte. Sjef FOS, Eivind Troøyen, kunne melde at under sommerens opptak vil de gi ut en "aspirantsats" med PBU en av de første dagene, slik at kandidatene kunne gå inn skoene og gjøre seg kjent med utstyret før feltuken. Videre har vi i BESO nå innledet dialog med ansvarlige for FOS' sider under www.forsvaret.no, slik at vi kan sørge for at fremtidige befalselever får den informasjonen de trenger for å velge riktig utdanning. Vi i BESO har stor tro på at sommerens FOS vil bli et vellykket arrangement for både arrangører, skoler og fremtidige befalselever.

*Tobias Brøndbo
Leder BESO*

KAFO-LEDER:

BESO-LEDER:

Alt som gjelder Volvo på eksport. Og litt til.

**Opplev helt nye Volvo V60.
Velkommen til prøvekjøring!**

Nye Volvo V60 byr på fleksibilitet og litt mer plass bak uten det minste kompromiss på sporty design og spennende kjøreopplevelser. Volvo V60 har det prisvinnende sikkerhetssystemet City Safety som standard. Et system som ved kjøp og bytrafikk selv kan bremse bilen om det registrerer at en kollisjon er i ferd med å inntreffe. I tillegg er Volvo S60 og V60 de første bilene i verden som kan stoppe av seg selv for fotgjengere (tilleggsutstyr). Nye Volvo V60 må sees og oppleves! Nyt kontrollen og de dyriske formene.

Volvo XC90

Volvo XC60

Volvo XC70

Volvo V70

**Utenlandsbeordring?
Vurderer du å kjøpe bil på eksport?**

Volvo International Customers Sales

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige, da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

Bilia Økern: Økernveien 115. Tlf 22 88 25 00
Mandag-onsdag-fredag 8-17, torsdag 8-21, lørdag 10-15

Ønsker du et pristilbud på Volvo, er du velkommen til å ta kontakt med Jon Bergersen.
Tax-Free Sales, tlf 22 88 26 05, mob. 901 35 280. E-mail: jon.bergersen@bilial.no

bilial

Overlegen seier til Kri

Av GURO SOGN/KADETT I KULL
POULSSON KRIGSSKOLEN/ LINDERUD
FOTO: KRIGSSKOLEN

Arets Nasjonale Kadettstevne (NAKA) ble avholdt på Krigsskolen på Linderud siste helgen i januar. Tradisjonen tro, konkurrerer de tre krigsskolene hvert år i fotball, pistolskyting, 4 km gateløp, svømming og miniatyrrifle. I tillegg konkurreres det i, rullerende fra år til år, innebandy, volleyball eller basketball. I år var det

innebandy som stod for tur. NAKA har vært arrangert siden 1959, og i år vant Hærens kadetter overlegent andre året på rad, over Luftkrigsskolen og Sjøkrigsskolen. NAKA er et sportlig og sosialt arrangement for kadettene som samtidig er en arena for å knytte kontakter på tvers av forsvarsgrenene. I fjor var det første gangen det ble avholdt en uoffisiell ishockeyturnering mellom krigsskolene, og i år vant Hærens hockeylag, Linderud Icebreakers, overlegent 4-1 over Sjøkrigsskolen!

Ikke nok med det; Krigsskolen vant underholdningskonkurransen, Krigsskolesjefen vant sjefsduellen, og i Sjetta Gren, som er en underholdningsduell mellom kadettene, gikk også her seieren hjem til de grønnkledde. Neste år avholdes NAKA på Luftkrigsskolen i Trondheim. Krigsskolen har selvfølgelig en ambisjon om å gå av med den totale seieren igjen, og dermed være den første krigsskolen til å vinne mesterskapet tre ganger på rad!

Slik ble de øvrige resultatene:

Fotball:	Svømming:
Krigsskolen	Krigsskolen
Luftkrigsskolen	Sjøkrigsskolen
Sjøkrigsskolen	Luftkrigsskolen

Pistol:	Rifle:
Krigsskolen	Luftkrigsskolen
Luftkrigsskolen	Krigsskolen
Sjøkrigsskolen	Sjøkrigsskolen

Gateløp:	Innebandy:
Krigsskolen	Krigsskolen
Luftkrigsskolen	Luftkrigsskolen
Sjøkrigsskolen	Sjøkrigsskolen

gsskolen!

Engasjementet er det ikke noe å si på!

Her er det kun seier som teller!

Konkurransereglene gjennomgås.

Suunto Core All Black

Klokke med essensielle utendørs funksjoner.

Med denne klokken får du nødvendige data til å navigere deg rundt i verden. Modellen har altimeter, barometer, kompass, og dybdemåler. Alt pakket sammen i et tøft svart matt design.

Suunto Core All Black koster 2899,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

D-Link Boxee

Glem de andre medielinkene - D-Links Boxee Box gjør det aller meste, og mer til, mye bedre!

Den spiller mer eller mindre alt av videoer og musikkfiler, har stort sett rask meny navigering og bra fjernkontroll, er støysvak, og tar nesten ikke plass på eller i TV-benken. Den støtter en lang, lang rekke lydkodeker for hjemmekinoentusiaster, og sender også ut video i full HD.

D-Link Boxee koster 1699,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

MILRAB Multiveske

Romslig og unik multiveske som har plass til mer enn bare laptopen!

Denne multivesken er laget i et behandlet polyester materiale som sammen med vanntette glidelåser gjør den motstandsdyktig mot fukt og vann. Smarte lommeløsninger gjør vesken allsidig i bruk, og forsterkede sømmer gjør den i tillegg solid. Laptop-lommen er polstret og passer alle størrelser opp til 18". Her følger det med en divider, slik at man kan tilpasse lommen etter laptopens størrelse. Leveres i svart og i norsk skogskamouflasje. Størrelse: 490 X 360 X 135 mm.

Multivesken koster 449,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

Canon EOS 5D Mark III

Canons nye svar til fotoentusiaster og profesjonelle fotografer er her.

Canon EOS 5D Mark iii er et systemkameraet bygger på sin forgjenger, EOS 5D Mark II, men som naturligvis også har fått flere nyheter innbakt - som økt hastighet og prosesseringskraft, økt oppløsning og flere kreative valgmuligheter. Filmfunksjonaliteten skal også være forbedret, skal vi tro den japanske fotoprodusenten.

Canon EOS 5D Mark III får en veiledende pris på 29.990 kroner ved lansering.

Bergans

OF NORWAY

Bergans of Norway har vært med på å sette standarden for verdens mest avanserte tur- og forsvarsutrustning siden 1908.

www.bergans.no

MENNESKER – FORSVARETS VIKTIGSTE RESSURS

Forsvarets befalsordning er gått ut på dato. Ordningen er laget for det gamle mobiliseringsforsvaret, mens vi i dag har et moderne innsatsforsvar. Vi trenger en ny befalsordning som bedre ivaretar Forsvarets viktigste ressurs: menneskene.

Evnen til å tiltrekke og utvikle kompetanse vil være en av Forsvarets største utfordringer i årene framover. Personell og forvaltningsstrukturen blir i stor grad utviklet for et invasjonsforsvar og er derfor ikke fullt ut tilpasset kompetansebehovet til et innsatsforsvar. Forsvaret må ha en personalpolitikk som gjør at vi rekrutterer, beholder og videreutvikler både militære og sivile medarbeidere med høy motivasjon og riktig kompetanse, tilpasset Forsvarets behov og oppgaver.

Det er åpenbart at den såkalte avdelingsbefalsordningen ikke fungerer etter intensjonene. Hensikten med ordningen var i sin tid å tilføre Forsvaret spesialisert kompetanse, erfaring og kontinuitet på lavere/operativt nivå i organisasjonen. Samtidig

satte man en aldersgrense på 35 år med mulighet for tre års forlengelse, deretter må man forlate Forsvaret. Det finnes dermed ingen mulighet til å ha en livslang yrkeskarriere som avdelingsbefal. Dette spesialbe-falet, som jeg antar Forsvaret har behov for, kastes så ut av Forsvaret når det er på topp kompetansemessig. Det er etter min mening å sløse med ressursene, og dårlig personalpolitikk overfor denne gruppen.

Vi må få utviklet en horisontal karriere i et livslangt perspektiv i Forsvaret, eller i en kombinasjon med at man halvveis i en horisontal karriere tilbys utdanningsbonuser som en overgang til det sivile liv. Jeg mener det bør settes inn flere tiltak: Vi må få en helhetlig revidering av befalsordningen. På kort sikt bør man også

reducere svakhetene ved dagens ordning. Vi må etablere planer og systemer som både ivaretar horisontale og vertikale løp, med tilhørende lønnssystemer som ivaretar en horisontal karriere. Forsvaret må fortsatt ha attraktive utdanningstilbud, og 35-års-grensen må kanskje bort. Arbeidshverdagen må gjøres mer fleksibel, vi må få en gjennomgang av familietiltak, og man bør se nærmere på praksisen i årsverksstyringen, som i noen grad er en hemsko for fornuftig forvaltning av personell.

Mennesker er og blir Forsvarets viktigste ressurs. Jeg ser fram til hvordan forsvarsministeren vil følge opp oppfordringene om å sikre og beholde den nødvendige kompetansen i Forsvaret i årene framover.

Av Tore Nordtun, stortingsrepresentant (Ap), medlem utenriks- og forsvarskomiteen

KAMPEN OM NYE KAMPFLY OG EDRUELIGHETEN I PROSESSEN

Denne prosessen har nå snart pågått i ti år og stopper vel ikke før flyene er på plass og vel innfaset, men måten utvelgelsen har skjedd forundrer en som har vært i Luftforsvaret og bivånet prosessen før valget av F16 ble tatt og de data om forsvar pr krone som kom ut av den videre Forsvarsanalysen.

Det er sikkert riktig som vår innsiktsfulle nye forsvarsminister sier, at det ble laget en inngående behovsanalyse før man kom frem til valget av F35, men da hadde allerede det beste flyet etter min mening, Eurofighter, blitt trukket, fordi de forsto at valget var tatt på forhånd. Fordelene med Eurofighter var flere, blant annet at det er tomotors, som er kjekt med store avstander mellom flyplasser der mange er

stengt om kvelden/natten og når operasjonsområdet også er langt til havs. Flyet er dessuten allerede innlemmet i mange europeiske NATO-land og vi ville vært med i det kontinuerlige utviklingsprogrammet. Dessuten ville prisen vært lavere og sikret.

Det som forundrer meg aller mest, er at Barth-Eide på NRK radio sa at de vurderte flyene i alle operasjonelle faser, som luft-til-luft, luft-til-bakke,

interdikt, oppklaring etc, fordi resultatet av den nevnte analysen for F16 viste at med begrensede midler fikk man mest forsvar for pengene med det beste luft-til-luft jagerflyet. Men her kommer en inn på det valgte operasjonsscenario for flyene, noe som igjen kommer an på vår utenrikspolitiske linje, som blant annet forfatter John Berg var inne på måtte avklares før en laget brukeranalysen.

Det vil jo være stor forskjell

på behovene om vårt nye fly kun skal beskytte norsk luftterritorium (air superiority fighter) eller er tenkt brukt i multirolle i et NATO scenario, noe man ser av operasjonskonseptet USAF tenker seg for F35 som skal fly i par med F22, det mest avanserte luft-til-luft jagerfly USAF besitter.

Dette siste er det John Berg var inne på måtte avgjøres først, politisk i Stortinget, men det har ikke undertegnede kunnet se er gjort og der diskusjonen rundt JAS-Gripen ligger, et typisk air-superiority fly. Til sist må nevnes, at tyngde og motorkraft for F35 er så høy at det rullebanedekke for de fleste flyplassene de skal opereres fra må styrkes for ikke å bli ødelagt. Er så dette tatt med i levetidskostnadene for flyet?

Frede Sund, pensjonert major i Luftforsvaret Pressetalsmann Asker og Akershus Pensjonistparti

EN BEFALSORDNING FOR FREMTIDEN

Regjeringen skal ha ros for at den nå ønsker å se på en fornyet befals- og personalpolitikk i Forsvaret. Høyre fremmet for to år siden et forlag i Stortinget om å foreta en helhetlig gjennomgang av befalsordningen, men forslaget ble nedstemt av regjeringspartiene.

Det virker nå som det er stor politisk enighet om behovet for å se på kompetanse- og personellpolitikken i Forsvaret med nye øyne. Tidene og forsvarsstrukturen er forandret. Ikke minst medfører en stadig raskere teknologiutvikling at kompetansebehovet ser annerledes ut i dag sammenliknet med for 15-20 år siden.

Aps Tore Nordtun skriver mye bra om behovet for å endre avdelingsbefalsordningen i denne utgaven av Offisersbladet. Samtidig hopper han over bakgrunnen for ordningen, som ble innført av Bondevik II-regjeringen med Arbeiderpartiets støtte. Forsvarsminister Barth-Eide gjentok nylig i Stortinget at det var en riktig beslutning å innføre ordningen. Befallssystemet hadde ikke blitt tilpasset et moderne forsvar, og karrieremulighetene var få. Det var vanskelig for unge å få plass i et topptungt karrieresystem, der det var svært mange høvdinge og langt mellom indianerne. Dette måtte det gjøres noe med.

Etter noen år med den nåværende avdelingsbefalsordningen, ser vi av erfaringene at det er behov for justeringer. Særlig gjelder dette muligheten til å gjøre mer horisontale karriereløp gjennom et helt yrkesliv. Dette har i stor grad sammenheng med poenget om at kompetansebehovet i Forsvaret har forandret seg. Vi har behov for flere spesialister, som gjennom en hel yrkeskarriere kan fordype seg og bli enda bedre på sitt felt. Generalinspektøren for Hæren har antydning at det ville være til god hjelp hvis man kunne ansette omtrent en tredjedel av avdelingsbefalet i faste stillinger. Det ville innebære en fornuftig justering av dagens ordning. Dernest gjelder det aldersbegrensningen. I dag mister vi mange akkurat i det de er på sitt mest kompetente, fordi aldersgrensen setter en karrierestopper. Oppsummert handler begge utfordringene om å tiltrekke seg, utvikle og beholde kompetanse i Forsvaret.

Men problemstillingen med aldersgrensen har også flere nyanser. Den handler ikke bare om muligheten til å beholde kompetansen ut over fylte 35 år. Dette handler nesten like mye om å få avdelingsbefalet til å bli i Forsvaret til de fyller 35 år. Dette er en utvikling som merkes i alle forsvarsgrener. Den gjennomsnittlige avgangsalderen for avdel-

ingsbefalet er enkelte steder nå 26–27 år. Det er fordi de står i et valg: Skal jeg satse på seks-sju år til i Forsvaret og så begynne en sivil karriere, eller skal hoppe av nå og begynne en sivil karriere på et tidligere og kanskje enklere tidspunkt?

Så har også utdanningssystemet i Forsvaret noen utfordringer. I dag er gjennomsnittsalderen på de som begynner på mastergrad svært høy sammenliknet med et normalt sivil karriereløp – opp mot 50 år har vært nevnt som snittalder. Det vil si at man benytter store ressurser på å utdanne offiserer som har omtrent ti år igjen av sin yrkesaktive karriere i Forsvaret. Sannsynligvis bør høyere utdanning heller innrettes slik at masternivået påbegynnes tidligere, så Forsvaret, samfunnet og den enkelte offiser kunne bruke den opparbeidede kompetansen i et lengre perspektiv.

Det er ett ytterligere aspekt som påvirker kompetansen i Forsvaret. De siste ti årene har Forsvaret drevet kontinuerlig deployering til utenlandsoperasjoner. Det er uhyre verdifullt, og dagens soldater har operativ erfaring som man må tilbake til 1945 for å finne. Men det operasjonsmønsteret vi har valgt for utenlandsoperasjoner, særlig i Afghanistan, er også svært utfordrende: En styrkeoppsetning

bestående av erfarent og kompetent personell tas ut av systemet og settes sammen til en kontingent. Det blir som en "sveitserost", der organisasjonen mange steder har hull som gjør at det blir vanskeligere å lære opp de som er mindre erfarne i "hjemmestrukturen". I tillegg kommer en annen dimensjon: Neste gang en kontingent skal settes sammen, er det av mange, og høyst forståelige, årsaker, helt andre mennesker som plukkes ut.

Det virker som om det fra alle partiers side nå er et ønske om å gjøre reelle endringer som kan få betydning for Forsvaret.

Omfanget synes fortsatt åpent for diskusjon, og mens noen ønsker justeringer av dagens ordning har andre sentrale debattanter tatt til orde for større endringer, i tråd med det som er vanlig praksis hos de fleste av våre allierte. Uansett må vi på politisk nivå nå våge å gjøre det som skal til, og våge å se forbi en debatt som tidvis lammer diskusjonen: Nemlig spørsmålet om navnet – som er substansielt underordnet, men som synes svært symboltungt. Det viktigste er å få til en endring som betyr at vi klarer å tiltrekke oss og beholde kompetent personell i Forsvaret lenger. Det er vi avhengig av, og det fortjener de som velger en yrkeskarriere i Forsvaret. De er fantastisk gode fagpersoner og "håndverkere", de er fantastisk gode soldater.

Ine Eriksen Søreide (H), leder av Stortingets utenriks- og forsvarskomite

Setermoen får Archer høsten 2013

Rena: Det blir et paradigmeskifte for artilleriet når Archer kanonene blir operative rundt 2015. Man får det første varsel om at nye tider er på vei når et svensk Archer-kanonbatteri deltar på Setermoen under øvelse Cold Respons i mars. Hvis planene holder, stasjoneres Forsvarets første Archer på samme sted høsten 2013, opplyser oberstløytnant Jostein Borkhus, stedfortredende fagsjef og NK ved Artilleriskolen..

TEKST OG PORTRETTFOTO: TOR HUSBY
ØVRIGE FOTO: BAE SYSTEMS

Paradigmeskiftet manifesterer seg først og fremst i rekkevidden og skuddtakt. Mens M109 skyter 3 skudd i minuttet med maks rekkevidde 30 km, varter Archer opp med 3 skudd per 15 sekunder. Under massiv skyting går det ut 21 granater på 2,5 minutter. Rekkevidden er 35-60 km avhengig av granattype. Intet artilleri må bli for lenge på sin

standplass for ikke å bli utslettet av fiendtlig motild. Archers forflytningstakt inn og ut er 30 sekunder. De norske og svenske Archer utstyres med ODIN ildledningssystem fra Kongsberg og Protector våpenstasjon (12,7 millimeter) til egenbeskyttelse. Totalt sett blir Archer, fra BAE Systems Bofors i Karlsskoga, et helt nytt bekjempningssystem for Hæren og Forsvaret.

Det er ikke bare det norske og svenske forsvaret som venter spent på de nye kanonene. Også internasjonalt er det svært mye

nysgjerrighet. Ingen land har noe bedre.

Utdanning, testskyting

Siden i høst har man på Rena utdannet en liten kjerne av folk - batterisjef, troppssjef, 2 kanonkommandører og 2 vognførere - som lærer å kjøre og operere skytset. I 2012 skal det utdannes åtte instruktører og så er man i full sving fremover. På svenske skytefelt har norske spesialister skutt med den svenske prototypen diverse ganger. Prosjektleder, major Rune Larsen, har til nå

loggført over 30 skudd. I februar var det testskyting der det ble skutt med maksimal skuddtakt for å teste om kanonen taklet alle kravene. Major Rune Larsen er godt fornøyd med skyteresultatene og dialogen med svenskene. Majoren er stadig over grensen og er ikke lett å få fatt på.

-Kostnadene og kompleksiteten ved Archer blir mye høyere enn for M109. Men vi skal bli gode på å få mest mulig ut av systemet, forsikrer oberstløytnant Borkhus.

Ammunisjonshåndteringsvognene er et eksempel på den nye

kompleksiteten. Hvert skyts skal ha sin vogn som rommer 96 granater. Vognbesetningen etterfyller 21 granater automatisk i løpet av 10 minutter.

I løpet av 2014 har Forsvaret fått alle sine 24 Archer-enheter med tilhørende ammunisjons-
shåndteringsvogner. De fordeles mellom Artilleribataljonen/Brigade Nord og Rena i Østerdalen. Når alt er operativt utfases det gamle M109-kanonene fra slutten av 1960-tallet. Forsvaret kan ikke operere to artillerisystemer samtidig. Med på historiens

skraphaug, bokstavelig talt, følger også gammelt hovedmateriell og store mengder 155 millimeters ammunisjon. I dens sted kommer nye ammunisjonstyper som artilleriet aldri før har hatt. Ikke minst har de kapasitet til å ta ut harde mål. Borkhus anslår at Archer som system vil være operativt i 2015.

Ett skudd, ett treff

Artilleriet har vært et klassisk områdevåpen. For å "ta ut" to stridsvogner kreves ca. 150 granater av konvensjonell

type. Med de svenske BONUS-granater, med 35 km rekkevidde, er det nok å sende EN mot hvert mål. Hver granat sirkler seg inn mot hver sin stridsvogn som den har den visuelle signaturen på og ekspederer den til de evige slagmarker. Granaten er også varmesøkende. Den amerikanske EXCALIBUR når enda lenger - opp mot 60 km, men koster en halv million kroner per stykk. Hæren håper å få en avtale med Sverige om en felles ammunisjonsportefølje slik at man i fellesskap kan forhandle seg til en gunstigere

pris. Prisnivået gjør at hverken Sverige eller Norge vil sitte med store ammunisjonslagre. Det er potensiale til å spare store penger ved å ha mindre ammunisjon på lager.

Fra den kalde krigen sitter Forsvaret på et berg av 155 millimeters granater som det aldri blir behov for. De gamle granatene kan brukes på Archer, men ikke drivladningene. Hva Forsvaret gjør med disse granatene er vanskelig å si.

-Vi skriver nå kravdokumentet til nye drivladninger til den nye

Det er store krefter som utløses når granaten avfyres.

Oberstløytnant Borkhus og major Larsen ser frem til at Archer er på plass.

ammunisjonen. Det er mange aktører på markedet, både i Norge og utlandet, men det er Forsvarsdepartementet/FLO som avgjør hva som velges, opplyser Borkhus.

Det jobbes fortsatt for å få logistikkavtalen undertegnet, noe som skulle ha vært gjort i 2011. Forsvaret har et klart krav om at den må være på plass før Archer kommer til Norge. Avtalen vil inneholde regler om bl.a. når og hvor Archer skal på verksted (det er forskjellig struktur på de norske

og svenske), hvor store delelagene skal være og hvor de skal ligge, tidsskjemaer for levering av ulike deler og ammunisjon. Det er FLO og dens svenske motpart FMV som tar fighten med BAE Systems.

-Vår erfaring er at FLO gjør en meget god jobb for Hæren i disse spørsmålene, mener Borkhus.

Norsk-svensk

Archer er et godt eksempel på fruktbart norsk-svensk militært

samarbeid og et fint plaster på såret for svenskene etter at Gripen ble vraket som norsk kampfly for noen år siden. Med felles prosedyrer, opplæring, trening, logistikk etc. kan en svensk bruker enkelt tre inn i et norsk Archer-batteri, og vice versa. I mars drar et svensk Archer-kanonbatteri fra Boden i Nord Sverige til Setermoen for å delta i øvelse Cold Response.

-På artillerisiden blir vi så like at vi enkelt finner felles løsninger.

Samtidig er Sverige langt fremme med å finne ting som er NATO-kompatible. Selv om Sverige nå bare har et fåtalls artilleribataljoner igjen, kan man også tenke seg en felles norsk-svensk Archer deployering i utlandet. En Archer-kanon er så stor at bare en går inn i vår moderne Hercules. Bruker man en Antonov, sluker den to. En utenlandsk deployering kan bli en fin fjær i hatten samtidig som det vil redusere prislappen, mener Borkhus.

Milrab Multiveske

Romslig og unik multiveske som har plass til mer enn bare laptopen.
Veil 549, BFO 449;

Sjekk ut
nettbutikken vår
bfo.milrab.no

NYHET

i Visste du at..

Ved tjenestegjøring eller flytting til utlandet har du mulighet til å handle varer momsfritt hos oss. Vi leverer også varer momsfritt til fartøy samt feltpostadresser. Gå inn på momsfri.milrab.no eller ring **53 69 78 78** for mer informasjon.

ASUS K93SM

18.4", i5 3.0GHz, GT630M-1GB, 4GB minne, 640GB harddisk(320GBx2),BT, HDMI, USB3.0 W7HP-64
Kr 6999,-

Suunto Core All Black

Modellen har altimeter, barometer, kompass og dybdemåler.

Veil: 3199,-
BFO: 2899,-

Thermal mug

Genial termoskopp som holder på varmen i opptil 6 timer eller kulden i opptil 18 timer!

Veil 149,-
BFO 129,-

Under Armour Cold Gear - overdel

Compression fit for styrket muskel støtte. Push-Pull funksjon akselerer fukt transport og gir fantastisk ventilasjon.
Kr 499,-

Adidas GSG 9.2

Mer behagelige og lettvekt tjenesteko skal man lete lenge etter. Opplevs som å ha joggesko på beina!
Kr 1499,-

MILRAB Navnestriper, 6 -pack

NATO-sertifisert navnestripe med eller uten borrelås.

Veil: 199,-
BFO: 187,-

MILRAB Shemagh Original

Dette populære hodeplagget fungerer både som ansiktsskamuflasje og halstørkle.

Veil: 169,-
BFO: 149,-

Profileringsartikler

Vis Norge hvor du hører til!

T-skjorte med trykk

fra kr 149,-

Genser med trykk

fra kr 299,-

GoPro Hero2

"En soleklar testvinner."
- NRK.no

Veil: 3299,-
BFO: 2449,-

MILRAB Vinterhanske

Sitter tett og godt på hånden. Med Thinsulatefôr.

Veil: 249,-
BFO: 199,-

Vendbar tannbørste

Hygienisk og effektiv løsning når man er ute i skogen eller har begrenset lagringsplass.
Kr 29,-

Milrab Beredskapsbag 90 Liter

Romslig og svært solid militærbag. Har en rekke utbedringer fra klassisk militærbag, som doble sømmer, vanntett glidelås og forsterket bunn i polyvinylklorid.

Veil 599,- BFO 499,-

milrab.no

Breiviksveien 40, 5042 Bergen tlf 53 69 78 78
kontakt@milrab.no

Har du lyst til å bli for hovedverneombud?

Forsvarets Hovedverneombud (FHVO) Geir Arne Nordstrand går av med pensjon tidlig på høsten. Arbeidstakerorganisasjonene søker hans etterfølger. Hva er det nå et FHVO driver med, hvilke kvalifikasjoner kreves og hva går jobben egentlig ut på? Den beste til å svare på det, er nettopp avtroppende FHVO, Geir Arne Nordstrand og vi tok oss en tur bort på kontoret hans på Akershus Festning.

Av RAGNAR DAHL BFO

FHVO Geir Arne Nordstrand har nettopp flyttet inn i nytt kontor. Et hovedverneombud må ha et eget kontor med egen inngang slik at ansatte som ønsker å besøke ham skal være trygge på at samtalen kan skje i full fortrolighet. Vi sitter og småprater litt og under samtalen kommer May Oldervik, som er HVO i FLO og har fungert både som assisterende FHVO og vara i noen år. Vi har kort tid, for de skal møte Forsvarssjefen rett etter dette møtet.

Hvilke oppgaver har et FHVO?
Loven forutsetter at et HVO skal

være anerkjent av de ansatte og må ha god kunnskap om virksomheten. En mix av kunnskap, personlige egenskaper og autoritet er nødvendig for å drive frem HMS endringer i en virksomhet med 27 000 personell (Militær, sivilt og vernepliktlige). I hovedsak går oppgaven ut på å påse at arbeidsgiver følger loven, varsle når det oppstår situasjoner som kan bli farlige mht liv eller helse og handle når det er påkrevet. Det siste innebærer stans av farlige handlinger i den hensikt å verne de ansatte. Verneombudenes oppgaver er nøye beskrevet i Arbeidsmiljølovens kapittel 6.

Hva innebærer vervet som FHVO?

Det er å være motpart til Forsvarssjefen i arbeidsmiljørelaterte saker samt utøve rollen i Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg og der hvor HMS-saker behandles etter reglene i Hovedavtalene. For å utøve denne rollen må jeg ha et tett samarbeid med Personaldirektøren i Forsvaret, samt HMS-seksjonen i Forsvarsstaben. En annen og like viktig rolle er å

koordinere og rådggi andre hovedverneombud i Forsvaret. Jeg må i tillegg holde meg løpende orientert om hva som skjer innenfor HMS-sektoren i offentlig sektor, herunder bidra til å delta i og videreutvikle nettverket for deling av erfaring og utvikling innen Staten.

Hva har vært de største utfordringene de 6 årene du har vært FHVO?
Den største har vært å bygge opp

Geir Arne Nordstrand startet i Forsvaret som rekrutt i 1975 og tok utskrevet sersjantkurs – bombekaster. Deretter tok han sommerjobb og senere engasjement i Garden før han startet på Luftkrigsskolen i 1986. Etter krigsskolen har han variert tjeneste og tok Stabsskole del 1 og 2.

Han hadde NATO stilling i Ramstein i perioden 2002-2005, hvorpå han fikk stillingen som assisterende hovedlærer logistikk på Forsvarets høyskole/Stabsskolen. Han har både vært tillitsvalgt og sjef, noe som har gitt ham verdifull erfaring i vervet som FHVO, et verv han ble valgt til 1. januar 2007. Han går av med pensjon 1. september 2012.

Forsvarets hovedverneombud oberstløytnant Geir Arne Nordstrand.

Verneombudets oppgaver iht arbeidsmiljølovens § 6-2 (for hele teksten les loven):

- VO skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. VO skal se til at virksomheten er innrettet og vedlikeholdt, og at arbeidet blir utført på en slik måte at hensynet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd er ivarettatt i samsvar med loven.
- VO skal særlig påse:
 - At maskiner, tekniske innretninger, kjemiske stoffer og arbeidsprosesser ikke utsetter arbeidstakerne for fare
 - At verneinnretninger og personlig verneutstyr er til stede i passende antall, at det er lett tilgjengelig og i forsvarlig stand.
 - At arbeidstakerne får den nødvendige instruksjon, øvelse og opplæring
 - At arbeidet ellers er tilrettelagt slik at arbeidstakerne kan utføre arbeidet på helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig måte
 - At meldinger om arbeidsulykker mv iht AML § 5-2 blir sendt

Ellers gjelder (litt forkortet):

- Blir VO kjent med forhold som kan medføre ulykkes- og helsefare skal han straks varsle arbeidstakerne på stedet. Arbeidsgiver varsles, som plikter å gi svar til VO.
- VO skal tas med på råd under planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet, innenfor ombudets virkeområde, som FHVO hele Forsvaret.
- VO skal gjøres kjent med alle yrkessykdommer, arbeidsulykker innenfor sitt område, om yrkeshygieniske rapporter og målinger, og om eventuelle feil og mangler som er påvist

Det er flere punkter, men som en generell regel: der det er naturlig å varsle Forsvarssjef, Sjef Forsvarsstab, Personaldirektøren i Forsvaret om forskjellige hendelser, skal også FHVO varsles.

svarets

FHVO besøker en våpendemonstrasjon som Kongsberg våpenfabrikk holder for Krigsskolen på Linnerud.

en verneorganisasjon og få den til å fungere. Heve kompetansen og motivere verneombudene til innsats. Samarbeidet med arbeidstakerorganisasjonene har stor betydning og selv om det har vært saker med motstridende interesser, så har dette fungert godt. De største enkeltsakene er vel kanskje overtidbruken og stansing av skytingen med HK 416 ved bruk av ammunisjon NM 229/NM 230. Det siste ser ut til å finne sin løsning i løpet av året.

Hvilke utfordringer ser du for vernejetenesten i tiden som kommer?

For det første er vi nødt til å heve HMS-kompetansen hos arbeidsgiverne. Videre må vi fortsette det

gode arbeidet med å rekruttere og beholde verneombudene. En bekymring er en ny og tøffere HR-hverdag med tilsynelatende mindre vern og medbestemmelse. I denne sammenhengen har arbeidsgivers ønske om mer bruk av Hovedavtalen og mindre bruk av Arbeidsmiljøloven, vært en utfordring. Jeg er glad for at de aller fleste arbeidstakerorganisasjonene har gitt meg full støtte ifh til at HMS-saker skal behandles i AMU-søyla. Slik kan vi være sikre på at FSJ får gode råd før han fattet viktige beslutninger.

Er det spesielt å være verneombud i Forsvaret?
Forsvaret er en organisasjon fullt av autoriteter, noe som er helt

naturlig i et militært system. Dette gir også hovedverneombudene utfordringer når de skal fremme saker som er kontroversielle. Saken er adressert og jeg håper at vi i fellesskap kan sikre at verneombudene kan utføre sine funksjoner under trygge og sikre forhold, også på det mellommenneskelige planet. Jeg vil anbefale det nye FHVO å følge opp dette, slik at vi får en Verneorganisasjon som fungerer i samsvar med loven.

Hvilke kvaliteter bør det nye FHVO ha?

Personlig håper jeg at vedkommende har med seg tilstrekkelig kompetanse fra begge sider av bordet og at vedkommende har autoritet og vilje til å videreutvikle Verneorganisasjonen. Jeg har fra dag en vært klar på at jeg mener det bør være en offiser som har egenskaper og tyngde til å bli hørt og tatt hensyn til i sin omgang med sjefer på høyere nivå. FHVO bør videre ha innsikt i Forsvarets utfordringer, organisasjon og framtidige HMS-potensialer. Jeg møter Forsvarssjefen 2-3 ganger og Personaldirektøren fast 4 ganger pr år. Uansett, jeg har alltid fått innpass når jeg har hatt et behov for en samtale og gjerne vil gi noen velmenende råd.

Hva blir dine hovedoppgaver frem til du går av med pensjon?
For det første og kanskje det viktigste er å sikre at det nye FHVO får en så god overlappning som mulig, herunder en samling av alle Hovedverneombudene 5-7 juni – her er et av hovedmålene å presentere det nye ombudet. Dernest skal jeg fortsette arbeidet med å få tilsatt et assisterende hovedverneombud og sikre at FHVO som institusjon får tilstrekkelige lokaler til å kunne utføre funksjonen, herunder egen møtevirksomhet.

Han får brått tidsnød, neste på programmet er møte med Forsvarssjefen. Få med: Tid er noe som kommer, og da blir det kontraproduktivt av arbeidsgiver å si at vi ikke har tid til en skikkelig HMS-behandling noe som igjen har til hensikt å sikre de ansatte, avslutter Geir Arne Nordstrand.

Arbeidstakerorganisasjonene vil utarbeide en felles utlysningstekst. BFO vil legge denne ut på våre hjemmesider.

FHVO Geir Arne Nordstrand trives på nytt kontor.

Hamilton

- I nasjonens interesse

Svensk thriller

Regi: Kathrine Windfeld

Med: Mikael Persbrandt, Saba Mubarak, Pernilla August, Jason Flemyng
1 time 50 min

Svensk James Bond

"Hamilton I nasjonens interesse" er basert på en thriller av den svenske kontroversielle forfatteren Jan Guillou. Etterretningsoffiseren med kodenavnet Coq Rouge (Rød Hane) er hovedpersonen i 13 populære romaner fra Guillou. Utdanningen har den fiktive agent-helten fått i USA i samarbeid med eliteavdelingen Navy SEAL samt den amerikanske etterretningstjenesten. Tidligere har Peter Stormare spilt agenten i norske Harald Zwarts gjennombruddsfilm Hamilton (1998). Også Stellan Skarsgård, Peter Haber og Stefan Sauk har fått bryne seg som Hamilton i mindre påkostede tv-filmer. Denne gangen er turen kommet til Mikael Persbrandt, som med sin kjølige profesjonalitet trolig er den beste Hamilton.

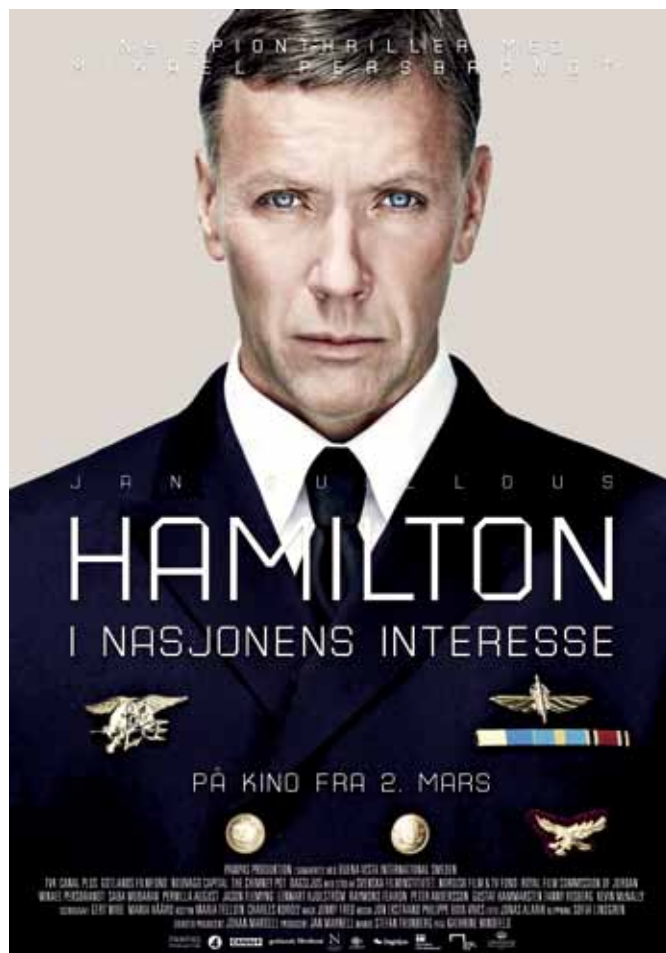
Åpenbart prøver regissør Kathrine Windfeld og co. å gå James Bond i næringen, med endatil en kvinnelig etterretnings-sjef à la M. Svenske våpen har kommet på avveie og dukker opp i Somalia. Både CIA, amerikanske elitesoldater, leiesoldater og muslimske terrorister blir

involvert. Spenningsnivået er tilfredsstillende i første halvdel. Regien er sofistikert. Flere av scenene er gjort med håndholdt kamera. Det øker innlevelsen i de militære actionscenene.

Selv om Hamilton mangler Bonds karisma og humor, er han i alle fall relativt realistisk fremstilt. Det beste aspektet med filmen er at den viser etterretningens moralske minefeller; hva innebærer det egentlig å være en topp trent drapsmann. Hamilton gjennomgår store samvittighetskvaler, når kvinnen han elsker, blir drept, grunnet en ren misforståelse. Foruten Stockholm som location er også handlingen lagt til både Somalia, Afghanistan og Usbekistan.

Med såpass ambisiøs oppbygging burde også slutten være mer storstilte. Slutten er litt tam og antiklimatisk. Men for de som er sulten på mer, så dukker Persbrandt opp i enda to påkostede Hamilton-filmer fremover.

Nils Vermund Gjerstad

NORGES BESTE HØYRENTTEKONTO

Dine Penger
15.11.2011

Få mer ut av sparepengene dine!

Oppretter du høyrentekonto hos oss nå, får du sparerente på 3,65%*).

Ring oss gjerne på 03100 hvis du lurer på noe eller se gjensidige.no/ys.

*) Rentebetingelser pr. 15.11.2011. Renten gis på hele beløpet ved innskudd over 100 000 kroner og kontoen har fire gebyrfrie uttak per år.

Krigsskolens føringsøv

OBERSTLØYTNANT SVEND ARNE
HOKSTAD/KRIGSSKOLEN

Fakta om øvelsen

Krigsskolens føringsøvelse ble gjennomført på Setermoen i tiden 17. til 23. februar. I alt deltok det 70 kadetter, inkludert seks utvekslingskadetter fra Offisersskolen i Danmark. Føringsapparatet var "Minkbataljonen", det vil si Panserbataljonen med normale støtteenheter fra Brigade Nord. Under øvelsen fylte kadettene alle offisersfunksjonene fra troppsnivået til NK bataljon. Sjef Panserbataljonen, oberstløytnant Terje Hanssen, ivaretok i tillegg til å være bataljonssjef også rollen som sikkerhetssjef. Fra "Mink-

bataljonen" for øvrig, deltok alle «skarpe» offiserer både som mentorer og veiledere, samt som sikkerhetsskontrollører.

Hensikten med føringsøvelsen er å gi kadettene en anledning til å prøve seg i føringsrollen. Det blir lagt særlig vekt på taktikk, operasjoner og lederskap. Øvelsen gjennomføres i det siste semesteret av Krigsskolens treårige løp. Føringsøvelsen er således en arena hvor kadettene kan trekke på alle de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er dannet i løpet av utdannelsen. Øvingsopplegget er utarbeidet i et tett samarbeid mellom Panserbataljonen og Krigsskolen. Opplegget er lagt opp slik at også føringsap-

paratet får god trening. Krigsskolens føringsøvelse er således et konsept som gir gevinst både for Minkebataljonen og for Krigsskolen. Nøkkelpersoner i dette arbeidet har vært NK i Panserbataljonen, major Jan Skjønnsfjell og major Edvard Berle fra Krigsskolen.

Krigsskolen baserer sin undervisning på vekselvirkningen mellom teori og praksis. Det taktiske øvingsopplegget bygger på den teoretiske undervisningen som er gitt på Krigsskolen. Under gjennomføringen legges det stor vekt på å gi kadettene gode mentale bilder på hvordan korrekt taktikk og stridsteknikk skal gjøres. Videre er naturligvis

øvelsen også en viktig arena hvor kadettene under veiledning kan få praktisert lederskap overfor «ordentlige soldater». Det er et viktig poeng for Krigsskolen at de tilkommende offiserene utvikler mestringstro knyttet til sine kunnskaper, ferdigheter og generelle kvalifikasjoner.

Kadettperspektivet på føringsøvelsen opp mot skolegangen/danningen.

Føringsøvelsen med hele panserbataljonen som arena og kadettene i hovedrollen har vært en svært vellykket øvelse. Å bli gitt muligheten til å bekle stillinger fra troppssjef til NK bataljon har ikke bare gitt en økt mestringsfølelse til oss alle, men vi ser også

En noe sliten gjeng i grålysningen.
Men det var likevel god stemning!

else 2012

at det vi lærer på skolen, gir resultater i felt. På den måten er vi alle svært privilegerte som får muligheten til å delta. For på denne øvelsen får vi bruk for alt vi har lært på skolen. Fra det teoretiske om ledelse, det praktiske om lederskap og ikke minst de taktiske problemstillingene vi ofte står ovenfor i de mange klasserommene på Krigsskolen. Men denne øvelsen gir oss i tillegg en mulighet til å løfte blikket. Og å sette sammen alt vi har lært på skolen i et system, og i ett samvirke. Slikt sett har denne øvelsen vært en flott forberedelse på det som venter oss ute, og at det vi lærer på Krigsskolen, det gir effekt. Avslutningsvis, tusen takk til Panserbataljonen, som har gitt oss en utrolig arena for å lære, og å utøve lederskap.

Sitater fra øvingsleder

Øvelsen har vært meget vellykket. Dette skyldes ikke minst helhjertet innsats og støtte fra

"Minkbataljonen". Krigsskolen er meget takknemlig for denne støtten. Føringsøvelsen er en aktivitet som gir godt øvingsutbytte for alle deltakende parter. Øvelsen er en god investering for Hæren.

Jeg ser en tydelig utvikling hos alle kadetter både når det gjelder faglige prestasjoner og mestringssevne. Det er artig å se hvordan en innledningsvis litt usikker og famlende kadett forvandler seg til en trygg og tydelig leder i løpet av øvelsen. Det er en god tilbakemelding på Krigsskolens utdanningsprogram. Jeg er spesielt imponert over kadettens evne til å planlegge og lede operasjoner. I løpet av de siste 15-20 årene har jeg sett mange forskjellige bataljonsstaber i arbeid. Det kadettene presterer står på ingen måte tilbake for mye av det jeg har sett. Tvert i mot. Dette lover godt for framtida. Det er meget inspirerende å få lov til å jobbe med så mye flott ungdom.

Danske kadetter kan også trives i snødrev på norsk vinterøvelse i Nord.

Kursk

"Hittil har russernes viktigste ressurs vært stridsvogner", forklarte Hitler i sin dagbefaling til tyskerne på østfronten, og fortsatte: "Mine soldater: Dere har nå bedre stridvogner." Men det skulle mer til for å vinne det forestående, avgjørende slaget.

Av TROND SÆTRE

Etter nederlaget ved Stalingrad ga Hitler opp håpet om å knuse Sovjetunionen før de allierte invaderte. Men ved å opprette en ny forsvarslinje kunne Wehrmacht i hvert fall komme på offensiven igjen. Et naturlig sted å danne linje ville være langs den sovjet-russiske lommen rundt byen Kursk. Styrkene som Den røde armé hadde der kunne (og ville høyst sannsynligvis) brukes til å angripe de tyske befestningene i byene Kharkov og Orjol. Hitler anså det derfor som ytterst viktig å ta ut Den røde armé i denne lommen, i et angrep som fikk navnet Operasjon Zitadelle.

Tross i nederlaget ved Stalingrad var to tredjedeler av Wehrmacht stadig i Sovjetunionen, og tross i den allierte bombingene av Tyskland var rustningsindustrien i stadig vekst. Et av satsingsområdene for tysk rustningsindustri var Panther-stridsvogene, som skulle bli viktige i det forestående slaget. Angrepet ble utsatt delvis fordi så mange nye Panther-vogner som mulig måtte klargjøres først.

Sovjetiske operasjoner i Kursk-lommen var under kommando av feltmarskalk Zjukov, som hadde 1,3 millioner soldater til rådighet mot tysernes 900 000 i samme området (en tredjedel av den samlede tyske armeen på hele Østfronten). Sovjetisk etterretning var godt forberedt; antitank-skyts og fallproper ble klargjort på strategiske steder. Også minelegging utgjorde en viktig del av det sovjetrussiske forsvaret. Før og under Operasjon Zitadelle la Den røde armé ut flere miner enn under kampene ved Moskva og Stalingrad.

Videre visste sovjetisk etterretning hvor operasjonen skulle finne sted, hvor mange tyske soldater som var tilgjengelige, og omtrent når angrepet skulle begynne. Som for å vise tyskerne at de kjente til planene, innledet russerne et massivt artilleribombardement mot tyske befestninger på nordlig front klokka to om natta den 5. juli 1943. De måtte basere seg på gjetninger om fiendens posisjoner, og skadene ble derfor ikke så store som de hadde håpet på, men de greide å overrumple tyskerne. Først klokka fem gikk Wehrmachts 2. panserkorps til angrep. I løpet av den første uka greide en front av de tyngste tanksene greide å tvinge seg tolv kilometer inn på den russiske frontlinjen, men med store tap av både mannskap, fly og tanks. 653. Panserjägerbataljon mistet ¾ av vognene sine i minefelt bare det første døgnet. De tyske ingeniørtroppene gjorde sitt beste for å renske ut minefeltene, men var under konstant sovjetisk ild.

Litt mer framgang hadde tyskerne i sør. Her kunne russerne i mindre grad forutse de tyske angrepsposisjonene, og var tvunget til å spre styrkene. Wehrmacht avanserte raskt 15 kilometer, men både bredden og dybden i angrepet ble redusert i en jevn takt. Etter hvert

som de tyske framrykningene ble sinket fikk sovjetstyrkene omdisponert seg og konsentrert seg om de mest utsatte områdene.

Den tyske offensiven i nord stanset opp den 10. juli, men i sør var situasjonen ennå uavklart. 12. juli fant slagets mest kjente enkelttreffning sted i sør, nærmere bestemt på en slette vest for byen Prokhorovka. Her var det at SS' andre panserkorps konfronterte Sovjets 5. og 69. gardearmé, som nettopp hadde igangsatt en av den røde armés første offensiver i slaget. Dimensjonene av dette slaget er omdiskutert; en populær påstand går ut på at nærmere to tusen tanks deltok. Nyere kilder hevder at det kan ha vært mindre enn ett tusen. Uansett så utgjorde tanks en viktig del av slaget - Det russiske flyvåpenet brukte så mye kapasitet på å angripe tyske tanks at de neglisjerte å beskytte sine egne panserkjøretøy mot tyske flyangrep. Problemet gikk selvsagt også i motsatt retning, men det var russerne som tapte mest på situasjonen der og da. Den røde armé tapte over 20 000 mann og rundt 335 tanks og stormkanoner, mens tilsvarende tall for Wehrmacht var på 5500 og 25. Russernes taktikk var basert på masseangrep og rå kraft, med de store tapsrisikoene det innebar, og resultatet var i første omgang en stillstand. I russisk historieskriving har kampene den 12. juli en nærmest mytisk klang, og er ofte beskrevet som "historiens største stridsvognslag". Sannheten i denne påstanden er omdiskutert, og kampene rundt Prokhorovka sluttet ikke den tolvte - De varte helt til den 16. juli. Da besluttet Hitler å trekke dem ut fordi de trengtes andre steder - Ikke bare i nord, men også på Sicilia, der den allierte invasjonen var et faktum fra 10. juli.

12. juli var også datoen for igangsetting av operasjon Kutuzov, Den røde armés motoffensiv. Siktemålet for offensiven var feltmarskalk Models 9. armé ved Orjol-buen. Angrepet startet samtidig fra nord og øst, og etter hvert også fra sør. En samtidig offensiv fra det russiske flyvåpenet hindret også Luftwaffe å gi Orjol den hjelpen de hadde behov for. Med hensikt å omgruppere seg trakk den tyske armeen seg ut av Orjol, men de kom seg ikke i sikkerhet fra flyangrepene fordi partisaner hadde sabotert jernbanelinjene rundt byen. Kampene i området fortsatte likevel fram til den røde hærs erobring av Kharkov den 23. august. Da kunne ikke lenger Wehrmacht bli værende i området, og gjorde retrett mot elva Dnepr i håp om å kunne bygge opp en ny forsvarslinje der.

Utfallet av slaget ved Kursk betød i praksis slutten for den tyske offensiven i Sovjetunionen. Fra dette tidspunktet var de tvunget på retrett. Et annet resultat var at begge de to øverstkommanderende endret taktikken sin for resten av krigen, i stikk motsatte retninger: Etter Kursk begynte Hitler å tvile på generalenes kompetanse, og blandet seg mer direkte inn i Wehrmacht sine strategiske vurderinger. Stalin, derimot, valgte å gi generalene sine større tillit og uavhengighet.

Høgskolen Stord/Haugesund utdanner

branningeniører

med verdens mest avanserte sikkerhetskultur til offshorenæringen, byggnæringen og brannvesenet.

Branningeniør

Utdanningen til branningeniør på bachelornivå har vi hatt her i Haugesund i 20 år. I løpet av disse årene har utdanningen utviklet seg i tett samspill med næringslivet rundt oss.

Utdanningens mål er å forstå de prosessene som styrer en brann. Vi ønsker at våre kandidater skal kunne estimere størrelsen på en eventuell brann, vurdere konsekvensene av brannen, og foreslå forebyggende tiltak.

Sentrale tema i utdanningen er blant annet: brannodynamikk, aktiv og passiv brannbeskyttelse, brannteknisk prosjektering etter preakseptert og funksjonsbasert regelverk, eksplosjons-sikring, eksperimenter og fullskala forsøk, materialtesting, risikovurderinger, HMS-tilsyn og beredskapsledelse.

Vi har et eget brannlaboratorium på høgskolen der vi utfører øvelser og tester. Og vi har et nært samarbeid med industrien og næringslivet i regionen. Det preger studiet, og den aktiviteten vi har utenom gjennom ulike kurs og etter- og videreutdanninger.

Nytt lovverk, nye forskrifter og skjerpede krav gjør at behovet for branningeniører vil være sterkt etterspurt i arbeidslivet.

Studentene våre går ofte inn i jobber som brannsjefer, ledere av forebyggende avdeling i brannvesen og HMS-ledere. Vi ser dem også i andre ingeniørjobber innen teknisk sikkerhet i petroleums- og prosessindustrien. Noen finner vi også igjen innen brannteknisk prosjektering av bygg og konstruksjoner.

Master i Teknisk sikkerhet

Dette studiet er utviklet i nært samarbeid med Universitetet i Bergen. Målet med dette studiet er å videreutvikle ingeniører til å kunne arbeide med teknisk sikkerhet. Det handler i første rekke om å bygge sikkerhet inn i konstruksjoner og systemer gjennom god design, gjennomtenkt brukergrensesnitt og nødvendig dokumentasjon.

Vi studerer hvordan barrierer som tekniske og organisatoriske sikkerhetssystemer bidrar til at risikoen for ulykkessituasjoner reduseres.

Se også vår utdanning

Kvalitets- og HMS-ingeniør

www.hsh.no/hms

EUROCOPTER VISER FREM SITT TIGER ANGREPHELIKOPTER

Sistegenerasjon av Tiger angrepshelikopter vises nå frem på flere internasjonale våpenmesser rundt om i verden.

Angrepshelikopteret har i følge Eurocopter bevist sin effektivitet i skarpe operasjoner i både Afghanistan og Libya. Tiger er et tomotors høyteknologisk toseters tandem cockpit angrepshelikopter på 6 tonn. Tiger er et multirolle helikopter, som kan utføre alt fra skarpe rekognoseringsoppdrag, eskorte, luftkamper (air to air combat), ildstøtte mot bakkemål eller stridsvognsbekjempelse. Helikopteret kan operere alene eller sammen med 2-3 andre fly i et nettverk, i så vel høyintensitetskrig som lavintensitetssituasjoner og fredaoperasjoner.

holst.clausenfo.no

Slike bilder setter livet litt i perspektiv.

Omsorg for dyr kan være en velsignelse i et krigshelvete.

KONGSBERG SELGER FLERE NSM TIL POLEN

KONGSBERGs kontrakt med det Polske Forsvarsdepartementet som ble meldt til Oslo Børs 7. desember 2010, for levering av ytterligere NSM (Naval Strike Missile), er godkjent. Dette er en utvidelse av opprinnelig avtale fra desember 2008. Verdi og omfang av kontrakten er utvidet ytterligere i forhold til det som ble meldt i desember 2010, og blir registrert med 712 mill. kroner som ordreinngang i 4. kvartal 2011.

KONGSBERG skal levere et NSM-basert kystartillerisystem for den Polske Marine. Leveransene starter i 2012 og omfatter NSM sammen med et kommando- og våpenkontrollsystem tilsvarende KONGSBERGs anerkjente luftvernssystem NASAMS. Tidligere i 2011 demonstrerte NSM, fyrt fra det polske kystartillerisystem, igjen sine egenskaper som det mest avanserte missil mot land- og sjømål. Kontrakten involverer mer enn 100 norske leverandører fra hele landet og er et betydelig bidrag til å videreutvikle kompetansen innen en rekke kjerneområder for forsvar- og aerospace teknologi.

holst.clausenfo.no

SVEITS VALGTE GRIPEN

Etter at dokumenter fra en innledende evaluering nådde mediene, innkalte den sveitsiske forsvarsministeren, Ueli Maurer, til en pressekonferanse, for å kommentere ryktene om at Gripen ikke ville møte det sveitsiske luftforsvarets krav. I går bekreftet de sveitsiske forsvarsmyndighetene nok en gang at Gripen er den optimale løsningen for Sveits. Den 30. november 2011, valgte det sveitsiske Forbundsrådet Gripen E/F som sin foretrukne kandidat til å erstatte deres nåværende F-5 fly. Saab og Sverige er nå i forhandlinger med Sveits for å optimalisere den komplette pakken og for å forberede kjøp av Gripen E/F.

Gripen, som er i operativ tjeneste hos fem luftforsvar, er uten tvil et kompetent kampfly som leverer på sine oppgaver. Det er en ny generasjon, multi-rolle kampfly som bruker den beste teknologien. Flyet er i stand til å utføre et bredt utvalg av luft-til-luft-, luft-til-bakke- og rekognoseringsoppdrag, og benytter det mest moderne utvalget av våpen. Gripen har vært en del av NATOs QRA-organisasjon (Quick Reaction Alert) siden 2005. De operative luftstyrkene har sammen med Gripen deltatt i flere store, internasjonale øvelser (inkludert to Red Flag øvelser i USA) med meget godt resultat. Med rundt 2000 flytimer i kampoppdrag over Libya, og leveranse av nær 40 prosent av det totale behovet for taktisk oppklaring i NATO-operasjonen Unified Protector, er Gripen en meget kompetent jagerfly.

Pressemelding fra Saab Gripen

KAMPFLYENE SOM BOMBER FORSVARSEVNEN

Forsvarsanalytikeren John Berg har nå skrevet en bok om vårt kampflykjøp, konsekvensene det vil få for totalforsvaret, og den noe spesielle prosessen som førte til at Rafale og Eurofighter trakk seg som tilbydere, og Saab med JAS Gripen plutselig ikke tilfredsstilte kravene, og heller ikke var noe billigere enn amerikanernes F-35.

Berg går grundig til verks med sine analyser, og dokumenterer flere "triks i ludo" fra Forsvarsdepartementets side, for å komme frem til at F-35 var det eneste og beste alternativet som Norges fremtidige kampfly. Var det Norges behov som var styrende, eller USAs ønske om en stor flåte av F-35 i NATO, som støtte til fremtidige offensive internasjonale operasjoner? Blir anskaffelseskostnadene så store at resten av Forsvaret vil bli "lagt på is" i mange år fremover? Les mer om dette, og de betraktninger John Berg fremsetter i boken "Kampflyene som bomber forsvarsevnen". Spennende lesning for de som er interessert i forsvarspolitik/totalforsvaret, kampflysaken, og tanker rundt vår nasjonale beredskap, spesielt i Nordområdene.

Boken er utgitt på *Spartacus Forlag, som paperback utgave og selges av alle bokhandlere.

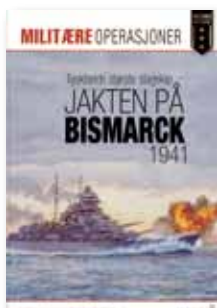
EHC

Ares Forlag as, utgir magasinet Militær Historie 7 ganger i året.

Nå kommer de også ut med en serie paperback utgaver med særavner, slik som i første utgave, "Jakten på Bismarck 1941".

Forfatteren er Angus Konstam og illustratør Paul Wright. Boken er på 98 sider, og er spekket med originale bilder, lett-forståelige kartskisser som viser angrepsmønstre, samt mange gode tegninger og malerier. Boka gir en innsiktsfull forståelse av hva som hendte med Bismarck. Kan kjøpes via www.mht.no.

EHC

Andre paperback-bok fra Ares Forlag as, er "Slaget om Stalingrad 1942".

Skrevet av Peter Antill, illustrert av Peter Dennis. Også denne boken gir oss god innsikt rundt kampene om Stalingrad. Det som gjør boken så interessant, er alle originalbilder, kart og flotte malerier og tegninger.

Har du først begynt å lese, er det vanskelig å legge den fra deg. Kommende utgivelser er, "Finsk-Sovjetiske Vinterkrigen 1939-40",

"Operasjon Market Garden Arnheim 1944", og "El Alamein 1942". Kan også bestilles på Ares Forlag as, www.mht.no

EHC

Sverre Diesen er redaktør og bidragsyter, sammen med faglig tunge aktører som Floretina Harbo, Jon Hovi, Petter Jansen, Janne Haaland Matlary, Knut Midgaard og Øyvind Østerud. Her tar de over 184 sider, for seg begrepet strategi, og hvordan det brukes, eller kanskje heller misbrukes i samfunnet vårt. Boken "Strategi" ønsker helt klart å bidra til mer presis og reflektert bruk av dette begrepet. Og det er vel en god strategi. Utgiver er Universitetsforlaget.

EHC

"Exit Afghanistan", er skrevet av Gjert Lage Dyndal og Torbjørn L. Knutsen (red), og utgitt av Universitetsforlaget.

Boken er på 330 sider, og tar grundig for seg hva som var foranledningen til at verdenssamfunnet reagerte, ved å gå inn i Afghanistan, samt hva som har skjedd frem til i dag. Boken debatterer også hvordan det ser ut til å gå – og hvordan Norge bør forholde seg i de kommende årene. Boken er et engasjert bidrag i debatten rundt internasjonale operasjoner i Afghanistan.

EHC

NRKs journalist Eirik Veum, har i samarbeid med Geir Brenden, skrevet den meget omdiskuterte boken "De som falt".

Den ble først utgitt i 2009, men har nå kommet ut i paperback-utgave, der ytterligere opplysninger har kommet med i forhold til 2009 utgivelsen. Dette er den brutale sannheten om norske statsborgere som ble frontkjempere og kjempet på tysk side på Østfronten. Boken gjengir bilder av alle frontkjemperne, også bilder av de falne og lemlestede. Veum har gått grundig til verks, og har intervjuet mange overlevende, i tillegg til gjenlevende familier. I overkant av 12.000 nordmenn meldte seg til tysk krigstjeneste, 5.500 av de kom i aktiv tjeneste, og 852 falt. I denne boken får vi den råde og ærlige beskrivelsen av hva de trodde på, og hvordan de opplevde krigshelvete på tysk side. Boka som selvfølgelig er full av bilder, er utgitt på Vega Forlag, i samarbeid med NRK Aktivum.

EHC

På Saeculum Forlag har den kjente NRK og TV2 journalisten Finn H. Andreassen utgitt boken "Desertørene i Nord".

Her får vi en hittil ukjent historie fra krigens siste dager i Norge, nærmere bestemt i Lyngen i Troms. Andreassen forteller i denne autentiske romanen, historien om soldatene i det tyske 4. batteri av den 118. bergartilleribataljonen, som samme natt som krigen var over, gjorde opprør og skjøt sine offiserer, og forsøkte så å flykte over til Sverige.

Sønnen til en av de drepte offiserene ønsker nå nemlig å finne ut hva som skjedde i maidagene 1945. Romanen på 330 sider er velskrevet og vel verdt å lese.

EHC

40 jagarly i samtrening

Det nordiske samarbeidet mellom Noreg, Sverige og Finland når stadig nye milesteinar. I dei to neste vekene skal til saman nærmare 40 jagarly trene i lag.

Av SIGURD TONNNING-OLSEN
Foto: 331/332 SKVADRON

Måndag denne veka starta ei av dei største øvingane i Cross Border Training si historie. Saman med svenske JAS Gripen og finske F-18 Hornets, trenar dei norske F-16 i store samansette fly operasjonar over svensk og norsk luftrom.

-I dei største hendingane vil så mange som 40 jagarly vere involvert. Saman trener vi på å løyse forskjellige scenario, fortel major Trond Ertsgaard ved planavdelinga 132. luftving i Bodø.

Dette samarbeidet er bygd på

NORDEFCO - avtalen, Nordic Defence Cooperation, som er ein avtale mellom dei nordiske landa for å betre forsvara sine både på bakken og i luftrommet.

- Vi får trene med og mot andre flytypar i til dels store scenario. Denne typen trening måtte vi ha reist til utlandet for å gjere. No gjer vi dette frå vår eigen base og slepp dei store kostnadane ved å reise ut med personell og materiell. Dessutan har vi store område å trene i både på norsk og svensk side. Nesten heile luftrommet over Nord-Sverige ligg i ubodde områder med tilgang til fleire store skytefelt, noko som er optimalt for denne

typen samtrening. Utviklinga viser at vi om kort tid vil ha tilgjengelege treningsområde frå Lofoten i vest, til Østersjøen/ Bottenviken i øst, med andre ord dei største treningsområda i heile Europa. CBT har berre positive sider ved seg og er sær simeleg å få til.

CBT har faktisk revolusjonert styrkeproduksjon for kampfly og har sjølv sagt også ein viktig sikkerheitspolitisk dimensjon. I 2013 er storøvinga "Arctic Challenge Exercise 2013" planlagt i dette området som ein av dei største luftøvingane på mange år i Europa, fortel brigader og sjef ved 132.luftving Per- Egil Rygg.

Større merksemd

Det nordiske samarbeidet får meir og meir merksemd og aksept i både Sverige og Finland fortel representantane frå landa. Men òg leiinga i NORDEFCO ser på Cross Border Training som ei positiv utvikling og vil bruke det dei nordiske luftforsvara har fått til som mal for samtrening for dei andre forsvarsgreinene.

Dette er veldig viktig for oss. Vi får trene mykje mot andre flytypar, og dessutan at dette samarbeidde gjev mykje og spesielt til våre yngre pilotane våre, seier oberstløytnant Juha Salminen som er tidligare skvadronsjef i Rovaniemi.

Fellesopptaket til Krigsskolene

Andre uken i mars var det igjen tid for Felles Opptak og Seleksjon (FOS) til våre Krigsskoler, Hær-Sjø-Luft.

AV EINAR HOLST CLAUSEN
—FOTO: M. GRANHAUG

Også i år ble FOS lagt til Krigsskolen på Linderud i Oslo, som tok imot 292 kandidater, hvorav 36 av de var kvinner.

Etter fire dager var det 81 som måtte reise hjem, 15 av de var kvinner. Inntakskvotene til

Krigsskolene fordeler seg slik: Krigsskolen-78 plasser, men KS må ta opp færre fordi noen plasser går til 4-årig gjennom-gående krigsskoleutdanning, samt, samt noen plasser til KS-2. Sjøkrigsskolen-42 plasser, og Luftkrigsskolen 48, men noen plasser er der allerede tatt til flyskoleelevne som skal ha sin lederopplæring. Offisersbladet snakket med

leder for årets FOS, oberstløytnant Sven Olav Berg, som også i år er meget fornøyd med Krigsskolens lokaliteter og tilrettelegging av dette opptaket. Berg er også glad for at han har en stor stab av svært kompetente og erfarne stabsoffiserer og psykologer med seg. Men om han skulle få ønske seg noe, så var det muligheten til noen unntak i regelverket, slik at

han kunne spe på med flere overtidstimer, for gjennomføring av såkalte "case-løsning". Det vil si praktiske prøver der kandidatene får prøvd sine lederegenskaper og problem-løsningsevner i gruppe. Dette er jo tross alt viktig for å få testet, når vi skal selektene våre fremtidige ledere, sa Sven Olav Berg.

3000 meter test i tett snødrev.

Oberstløytnant Sven Olav Berg med sin stab i FOS HQ. Foto: Offisersbladet

Fysiske krav til styrke testet her med armhevinger.

Intervjusituasjon kan være stressende.

FORSVARET presenterer

KUN 4 forestillinger!

Et fantastisk familieshow med militærorkestre og artister fra hele verden. Over 800 medvirkende sørger for musikk, sang, drill, dans og mye mer.

AVINOR telenor KONGSBERG Radisson BLU PLAZA HOTEL, OSLO

Gruppesalg: 815 11 211 Hotellpakke: 09901

NORSK MILITÆR TATTOO 2012

OSLO SPEKTRUM

Fre 11. mai kl. 20.00
Lør 12. mai kl. 13.00
Lør 12. mai kl. 18.00
Søn 13. mai kl. 13.00

www.billettservice.no
tlf: 815 33 133

www.normiltattoo.no

Ildsjel med eget forsvarsmuseum!

Av alle steder, så var det altså i tettstedet Tomter i Hobøl kommune at Offisersbladet skulle komme over en fantastisk samling av materiell fra 2. verdenskrig og kampene i Norge. Den store og unike samlingen er livsverket til den lokale ildsjelen Ole Kjærbu.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Ole Kjærbu fattet interessen for militære effekter da han som 9-åring i 1940, fant en tysk feltflaske og en mikrofon fra en norsk Gladiator som hadde nødlandet på Mjær i Hobøl. Kjærbu fortsatte å samle, og etter mange tiår, var samlingen så stor og unik at han og flere entusiastvenner, startet arbeidet med å systematisere og

katalogisere materiellet. Kjærbu har vært en altnuligmann, og har alltid bidratt med arbeidsinnsats for lokalsamfunnet. I mange år reiste Kjærbu rundt på ungdomsskoler med deler av sin samling, og fortalte om lokal krigshistorie. Ungdomsskoler har også vært på regelmessige besøk på krigsmuseumet, og da har det originale svenske feltkjøkkenet til Kjærbu varmet opp mange kilo pølser til vite-

begjærlig ungdom fra skolene i regionen.

Men i 1999 overdro han vederlagsfritt sin samling til en stiftelse. Det ble etter hvert bygget montre, og i år 2000 fikk krigsmuseumet samlingen tilholdssted i kjeller-garasjen på den nedlagte brannstasjonen i Tomter. Etter utallige timer med oppussing og malerarbeid, økonomisk støtte fra kommunen, og bygging av enda flere montre, var Kjærbu og

mange frivillige entusiaster ferdig med det som nå fremstår som et Forsvarsmuseum og Hjemmefrontmuseum i miniatyr.

Offisersbladet fikk gleden av å bli guidet rundt i lokalene av den nå 81-årige Ole Kjærbu selv, for anledningen korrekt kledd i forsvarets gamle arbeidsuniform og "NATO-genser", og beret med H7 luemerke. Forventningene var ikke store, og overraskelsen ble desto større når lokalet og sam-

Den 81-årige Ole Kjærbu holder fortsatt koken, og har full kontroll på hver millimeter og den minste detalj i samlingen.

lingen åpenbarte seg! Historiske bilder, gamle NS-dokumenter, mat-rasjoneringskort, hemmelig radioutstyr, alle tenkelige allierte og tyske håndvåpen, utstillingsdukker med norske, tyske og engelske uniformer, tyske fullt fungerende luftvernkanoner, mitraljører og maskinkanoner, BMW motorsykel med sidevogn og flere andre krigsmodeller. Til og med en sammenleggbær sykkel, brukt av amerikanske

fallskjermjegere, sto pent på stativet sitt. I en egen montre fant vi det som kanskje er den mest unike gjenstanden, nemlig en ekte magnetmine, slik Max Manus festet på tyske skip i Oslo havn. Til og med de originale ampullene, som med forskjellige konsentrat på syren, sørget for forskjellig forsinkelse før ladningen gikk av.

Og det som er mest imponerende er at alle håndvåpen og kanoner fungerer som om det

skulle kommet rett fra produksjonsbåndet! Kjærbu beviste dette, da han med glimt i øyet tok "ladegrep" på den ny-oljede og velfungerende tyske luftvernkanonen, og viste frem magasinet fulladet med korrekt ammunisjon. Så er det da også Kjærbu, som med løskrutt, alltid har stått for 17. mai salutten i Tomter! Krigsminnemuseet i Tomter er alt for lite kjent og besøkt, til å være en så unik samling. Flere bør ta

turen ut til Tomter, det er virkelig verdt en tur! Samlingen drives av stiftelsen "Ole Kjærbus krigshistoriske samlinger", som så mange andre stiftelser har et sårt behov for midler til vedlikehold.

Ole Kjærbu er for sitt arbeid og engasjement for lokalmiljøet, samt arbeid med krigsminnemuseet, tildelt H.M. Kongens fortjenstmedalje, Forsvarsmedaljen og Hobøl kommunes kulturpris.

Av JOHN BERG, FORSVARSANALYTIKER

Danske fregatter

Her er både F 361 og F 362 ved samme kai i Fredrikshavn.

Det danske Søværnet har overtatt den første av sine tre Iver Huitfeldt-klasse fregatter. Fartøyet, Iver Huitfeldt (F 361), klassifiseres som en flerrolle luftvernfrigatt og er på 5.462 tonn. Skroget er 138,7 m langt. Iver Huitfeldt har en besetning på 101 personell, kan gjøre 28 knop og har en utholdenhet til sjøs på 28 døgn. Fartøyet skal snarest settes inn i piratjakten i Adenbukten.

De to neste fartøyene, Peter Willemoes (F 362) og Niels Juel (F 363), er under bygging og utrustning. I likhet med de to fleksible støtteskipene Absalon og Esbern Snare bygges de tre fregattene er det danske industrisamarbeidet Naval Team Denmark (NTD) som er organisert rundt Odense Staalskibsværft AS.

USA utvikler UAV-krig

Boeing X-45A UAV. Bildet er for øvrig tatt på Edwards AFB.

USAs Forsvarsdepartement arbeider nå intenst for å utvikle førerløse droners kapasitet til å operere i samme luftrom som bemannede fly, skriver Daniel Wasserbly i Jane's International Defence Review. Visedirektør Dyke Weatherington i departementets Unmanned Warfare Directorate sier til Wasserbly at de væpnede styrker og industrien må konsentrere seg om tre felter; luftrom integrasjon, system interoperabilitet og manned-unmanned teaming. US Army kjørte i september i fjor en MUSIC (Manned-Unmanned System Integration Capability) øvelse for disse formålene. Weatherington har anmodet hæren om å ta med flyvåpnet, marinen og marinekorpset i Øvelse MUSIC 2012.

Målsettingene vil kreve relativt små investeringer (etter amerikansk målestokk) og kan gi store gevinster, i følge Weatherington. Hittil har amerikanske UAV operasjoner foregått i luftrom under full amerikansk kontroll og uten behov for særlig mye koordinering. Etter hvert som UAV kapasiteter trekkes ut av Irak og Afghanistan, vil de måtte redeployeres og integreres i luftrom som ikke er under amerikansk militær kontroll, inkludert sivilt amerikansk luftrom. Forsvarsdepartementet arbeider nå med dette sammen med FAA (Federal Aviation Administration). Slik integrering har hittil ikke vært helt lett. (Daniel Wasserbly, Jane's International Defence Review feb 2012)

UK utvikler UGV-krig

Crusher DAPV.

Britene har utstedt et UOR (Urgent Operational Requirement) for UGV-er (Unmanned Ground Vehicles) for oppklarings- og patruljeroller. Kravene oppgis til 24 timers overvåkingskapasitet, 16 timers kjøretid og mulighet til fjernkontroll ut til 20 km. Trolig skal kjøretøyene også kunne operere semi-autonomt, også offroad, skriver Huw Williams i Jane's International Defence Review.

At UOR-en er en hastesak, fremgår av at industrien ble varslet 2. desember med frist til å melde inn interesse 11. desember. Sann kan det gjøres. Målet er initiell operativ kapasitet tidligst mulig i 2012. Dette innebærer at hovedkomponentene allerede må være i produksjon. Hovedsakelig gjenstår integrasjonsarbeidet. Blant de mest sannsynlige kandidatene er israelske G-NIUS og AvantGuard. Et alternativ som nevnes er en ubemannet Snatch Land Rover. Den britiske hæren har allerede et antall enkelt fjernstyrte kjøretøyer i Afghanistan, for konvoi- og styrkedecking. De er utviklet av MIRA, som også har utviklet en fjernstyrt Land Rover Freelander versjon.

Andre kandidater kan være Lockheed Martin SMSS (Squad Mission Support System) og Boeing/John Deere R-GATOR som er en versjon av det amerikanske marinekorpsets UGV. Lockheed Martin SMSS testes nå ut i Afghanistan, der den stort sett brukes til å kjøre bak lag og bære alt utstyret deres uten å klage. (Huw Williams, Jane's International Defence Review feb, mars 2012)

Hard forsvarsdebatt

I motsetning til i Norge, raser det en hard og åpen debatt i Storbritannia om den fremtidige forsvarsstrukturen. Slagord som "fornyning og forbedring" tas ikke for god fisk i britisk presse, og det gjennomføres studier og analyser som utfordrer Forsvarsdepartementets syn. Demokrati, kalles sånt.

En studie fastslår at store personellreduksjoner underminerer moralen og medfører risiko for at de væpnede styrker blir stående uten vital kompetanse. Riksrevisjonen hevder at departementet har begynt å sparke tusenvis av militære og sivile uten å vite hva man vil trenge i fremtiden. Dette går alt for fort, står det i studien. (Daily Telegraph, div. utgaver)

Neste Kalashnikov

AK-12.

Russiske Izhmash har vist frem Kalashnikov'ens siste videreutvikling, AK-12. Den opprinnelige Kalashnikov'en hadde betegnelsen AK-47 og senere versjoner AKS-74U (som Osama bin Laden likte å bli avbildet med) og AKM, mens de nyeste versjonene kom helt opp i AK-101 og AK-103, som ble eksportert til blant annet Venezuela, og til sist AK-200. Nå har man altså snudd bunken. AK-12 antas å stå for Avtomat Kalashnikova 2012.

AK-12 vil komme i lette versjoner i kaliber 5,45 x 39, 5,56 x 45 NATO og 7,62 x 39 mm, og i tung versjon for 7,62 x 51 mm NATO. Likheten med original Kalashnikov er tydelig, men det er en rekke endringer i mekanismen. Våpenet har MIL-STD-1913 Picatinny rail og 60-skudds 4-stack magasin.

ONE TOOL ANY MISSION

Den nye Leatherman MUT er det første multiverktøyet som er spesiallaget for taktiske styrker.

Unike verktøy som kan nevnes i tillegg til standard Leatherman funksjoner er:

- Karbonskrape
- Demonteringspinne for gevær
- Selektutter
- Spesial verktøy for kammerlåsning
- Hammer
- Spesieltaske MOLLE

KOMMER I TO VARIANTER; SIVIL- OG MILITÆRMODELL.

For mer info se www.leatherman.com

 LEATHERMAN®
Now you're ready.®

NYHET!

WENÅS SPORT OG FRITID

Tevlingveien 15, 1081 Oslo | Tlf: 22 57 50 50 | Faks: 22 57 50 51 | www.wsf.no

SECURING THE FUTURE

**With reliability and
accuracy in our
technology, processes
and business**

Ammunition
Rocket Motors
Shoulder Launched Weapons
Demilitarization
Hand Grenades
Fuzes
Warheads
Pyrotechnics
Gas Generators and Catapults
Ballistic Devices
Civilian Products
Testing and Services